

ROČNÍ ZPRÁVA

2023

Česká informační agentura životního prostředí

OBSAH

Úvodní slovo ředitele	5
Restrukturalizace CENIA	6
Organizační struktura CENIA	8
Restrukturalizace CENIA	10
Odborné činnosti CENIA	14
Složité svět jedním číslem aneb Česko v indexech	16
Storymapa 30 LET ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ samostatné ČR	20
Nový web s indikátory udržitelného rozvoje	24
Kampaň na podporu ekoznačení v ČR	28
Geoportál	34
Projekty	38
NERP – Optimalizace systému řízení příjmu, validace, zpracování a reportingu datových sad v resortu životního prostředí	40
CEVOOH – Centrum environmentálního výzkumu: odpadové a oběhové hospodářství a environmentální bezpečnost	44
Ostatní projekty	48
Akce	52
Životní prostředí – prostředí každého z nás	54
Životní prostředí – prostředí pro život	55
Data a životní prostředí 4	57
Seminář k oslavě 25 let programu Copernicus	58
Copernicus forum a Inspirujme se 2023	59
Memoranda a spolupráce	60
Korejská environmentální agentura K-eco v CENIA	62
Memorandum o spolupráci s Vysokou školou báňskou – Technickou univerzitou Ostrava	63
Dohoda o spolupráci CENIA a SAŽP	64
Personální a finanční údaje	66
Základní personální údaje	68
Základní finanční údaje	70
Publikace CENIA	74
Periodické publikace	76
Neperiodické publikace	77

ÚVODNÍ SLOVO ŘEDITELE

*Ing. Jiří Valta
ředitel CENIA*

Vážení čtenáři,

dovolu, abych vám představil výroční zprávu naší organizace. Rok 2023, který ve zprávě hodnotíme, byl pro CENIA přelomový. Od poloviny roku 2023 procházela agentura restrukturalizací, která přinesla řadu zásadních změn, o kterých píšeme podrobněji v následujících kapitolách. Došlo ke snížení rozsahu řešených agend, výraznému snížení počtu pracovníků a rozpočtu. Nelehkého úkolu provedení restrukturalizace se ujal RNDr. Jan Prášek, který jím agenturu provedl.

Z výše uvedeného vyplývá, že rok 2023 byl pro agenturu a její pracovníky velmi složitý. Přesto i v těchto náročných časech se podařilo významně pokročit v řadě aktivit, ať už to je spolupráce s MŽP na vývoji nového informačního systému odpadového hospodářství (ISOH 2), aktivity v oblasti open dat a přípravy na otevření dat veřejnosti, zahájení prací na vývoji nového Geoportálu a úspěchy a rozšíření spolupráce na odborných projektech zaměřených na oblasti geoinformatiky, ekonomických aspektů sanací nebo nakládání s potravinovými odpady. Pokračovala také činnost expertních center CEVOOH a SEEPIA.

Závěrem bych se chtěl obrátit k následujícímu období, které doufám přinese stabilitu potřebnou pro rozvoj klíčových agend agentury, nové příležitosti ve vztahu k digitalizaci a zefektivnění vybraných resortních agendových informačních systémů. Výzvu vidím také v oblasti propojování dat o životním prostředí se socioekonomickou sférou a jejich zasazování do reálného kontextu.

Přeji vám příjemné čtení.

RESTRUKTURALIZACE CENIA

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA CENIA

Ředitel CENIA
Jiří Valta

Kancelář ředitele
Jan Prášek, vedoucí

Oddělení ekonomiky
Jan Hrnčíř, vedoucí

Oddělení hospodářské správy
Tomáš Kotrč, vedoucí

Podpůrné útvary

Odborné útvary

Oddělení
správy informačních systémů
Martina Polčáková, vedoucí

Oddělení zpracování
a správy dat
Miroslav Kukuc, vedoucí

Oddělení geoinformatiky
Jitka Faugnerová, vedoucí

Oddělení odpadového
a oběhového hospodářství
Jan Trnobranský, vedoucí

Oddělení odborné podpory
Jan Kolář, vedoucí

RESTRUKTURALIZACE CENIA

Česká informační agentura životního prostředí (CENIA) byla založena 1. 4. 2005. Historie agentury však sahá mnohem dál. Za první předchůdkyni CENIA je považována Výpočetní a experimentální laboratoř (VEL), která byla počátkem 70. let 20. st. transformována na Racionalizační a experimentální laboratoř (REL), která provozovala sálový počítač a zabývala se prodejem strojového času a programováním.

Krátce po vzniku Ministerstva životního prostředí v lednu 1990 bylo z REL vytvořeno Centrum ekologických informací (CEI), které dostalo za úkol vytvářet Jednotný informační systém o životním prostředí v České republice. Jeho významnou aktivitou se hned od počátku stalo vydávání Ročenky životního prostředí, která byla od roku 1996 rozšířena na česko-anglickou Statistickou ročenku životního prostředí České republiky.

K 1. 4. 1992 bylo CEI přeměněno na Český ekologický ústav (ČEÚ), s řadou dalších úkolů: ekologická výchova a osvěta, dobrovolné nástroje ochrany životního prostředí, ekonomika životního prostředí, posuzování vlivů na životní prostředí, ekologická rizika a další. ČEÚ připravoval podklady pro státní politiku životního prostředí a patřil k prvním pracovištím v ČR, které zavedly e-mailovou poštu a internet. Významným rozšířením působnosti ČEÚ se stalo zřízení Agentury pro integrovanou prevenci znečištění (IPPC) a Integrovaného registru znečišťování (IRZ).

K 1. 4. 2005 byla z ČEÚ na základě rozhodnutí ministra životního prostředí zřízena Česká informační agentura životního prostředí. Zkratka CENIA vznikla z anglického přepisu názvu agentury – Czech ENvironmental Information Agency. Logo v podobě pampelišky vystihuje hlavní motto agentury – být centrem informací, které mají pevný základ, ale snadno se rozšiřují. Základním účelem organizace byl syntetický výzkum v oblasti ekologie a péče o životní prostředí a odborná podpora výkonu státní správy. Hlavním posláním CENIA tak bylo shromažďování, hodnocení a interpretace informací o životním prostředí a jejich poskytování odborné i laické veřejnosti.

V roce 2023 se vláda ČR zavázala snížit provozní výdaje státní správy o 5 %. Ministerstvo životního prostředí (MŽP) se rozhodlo tento závazek realizovat mimo jiné prostřednictvím restrukturalizace České informační agentury životního prostředí. S pomocí poradenské společnosti BDO bylo v polovině roku 2023 provedeno důkladné posouzení IT provozu, obslužných procesů a odborných agend systémů MŽP a CENIA.

Audit identifikoval možnosti optimalizace a doporučil efektivnější rozdělení odborných agend, včetně jejich případného převedení do jiných resortních organizací. Tento krok umožnil CENIA soustředit se na klíčové oblasti, kde může poskytovat nejvyšší přidanou hodnotu. Mezi činnostmi převedené do působnosti vybraných resortních organizací pro lepší využití odborných znalostí a kapacit patří například analytická hodnotící činnost, expertíza v oblasti dálkového průzkumu Země a výkonná agenda ekoznačení a MA21.

CENIA je nyní nastavena jako výkonná datová základna a vysoce odborná servisní agentura, která se zaměřuje na priority dle zadání Ministerstva životního prostředí. Mezi tyto priority patří odpadová data, IPPC, REACH, ohlašovací povinnost soukromých subjektů a shromažďování dat o vývoji jednotlivých složek životního prostředí.

Tato restrukturalizace představuje krok směrem k efektivnějšímu využívání zdrojů a lepšímu plnění prioritních úkolů, což přispěje k dlouhodobé udržitelnosti a zlepšení služeb poskytovaných veřejnosti.

V rámci restrukturalizace bylo rovněž vypsáno výběrové řízení na pozici ředitele České informační

agentury životního prostředí. Na základě představené koncepce byl novým ředitelem jmenován Ing. Jiří Valta, který byl jmenován do funkce 17. 6. 2024. Jiří Valta nás ve svém krátkém rozhovoru seznámí se svou vizí a plány pro budoucnost CENIA.

V červnu tohoto roku jste byl jmenován novým ředitelem CENIA. Co Vás vedlo k rozhodnutí ucházet se o tuto funkci?

S CENIA jsem strávil podstatnou část své profesionální kariéry. Tato organizace a lidé, kteří jí během těch 21 let prošli, mi poskytli mnoho cenných poznatků, zkušeností a znalostí. Když bylo vyhlášeno výběrové řízení na nového ředitele, uvědomil jsem si, že přišel ten správný čas, abych se pokusil CENIA vést v nadcházejících letech, předával své zkušenosti mladším kolegům a pokračoval v rozvoji této instituce.

Jaká je Vaše představa o směru, kterým by se měla organizace v následujících letech ubírat?

Koncepce rozvoje agentury, kterou bych chtěl v následujících letech realizovat, vychází z mého mnohaletého působení v oblasti technické ochrany životního prostředí a soustředí se na zajištění stability organizace a jejích pracovníků, rozvoje jejího potenciálu a kompetencí tak, aby byla moderní a efektivní organizací zajišťující činnosti stanovené zřizovací listinou. Zároveň ale také organizací, která je schopná dynamicky reagovat na změny potřeb, přístupů a technologických inovací v oblasti životního prostředí a elektronizace státní správy.

Jakými kroky chcete své představy dosáhnout?

Mou představu rozvoje CENIA lze rozdělit do několika oblastí, z nichž každá reprezentuje skupinu specifických úkolů a činností, které spolu vzájemně souvisejí. První z nich je oblast datové podpory výkonu státní správy, která je zaměřena na poskytování datové a analytické podpory pro resort životního prostředí. K základním činnostem v této oblasti patří sběr, zpracování a archivace dat na straně vstupu dat a na druhé straně potom reporting a prezentace dat.

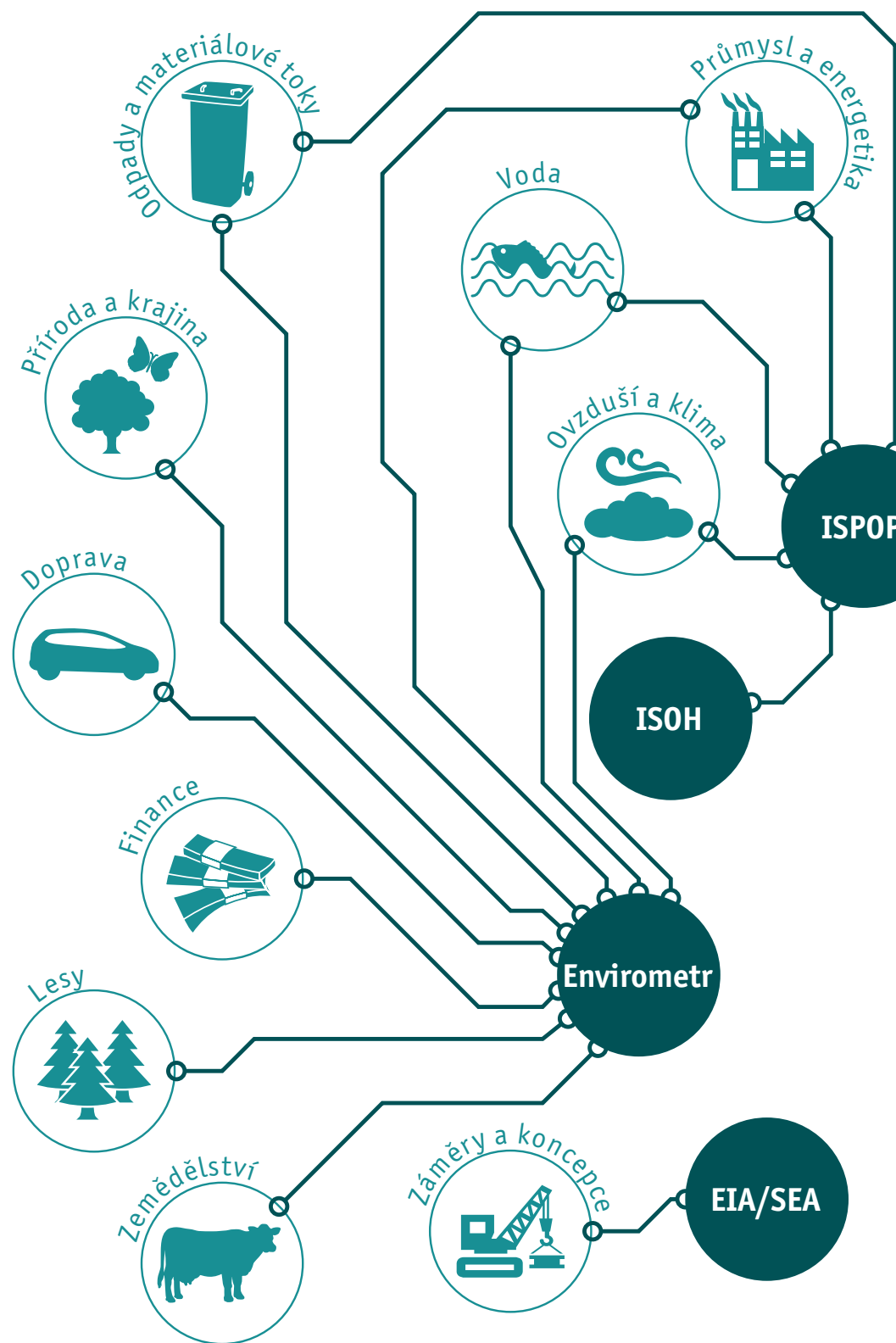
Druhou oblastí je rozvoj informačních systémů v rozsahu předmětu činnosti agentury. Elektronizace jednotlivých agend oblasti technické ochrany životního prostředí je sice úspěšně nastartovaná (např. systém evidence odpadů byl vyhodnocen Evropskou agenturou životního prostředí jako nejlepší v EU), ale řada provozovaných systémů je za hranicí životnosti či na elektronizaci stále čeká. Agentura by se proto v následujících letech měla zaměřit na náhradu dosluhujících systémů a na vývoj nových. V rámci vývoje a rozvoje je nutné do systémů implementovat nové technologie pro zpracování velkého rozsahu dat, zapojit prvky AI a soustředit se na zjednodušování procesů, efektivitu, propojitelnost a kompatibilitu s dalšími systémy nejen v rámci resortu.

Odborná a informační podpora výkonu státní správy je další oblastí, na kterou bych se v CENIA v následujících letech rád zaměřil. Zajišťuje nadstavbu a přidanou hodnotu nad sběrem a zpracováním dat z oblasti technické ochrany životního prostředí. Cílem v této oblasti je poskytování expertních služeb pro podporu činností zřizovatele, orgánů státní správy, ale také pro odbornou a laickou veřejnost.

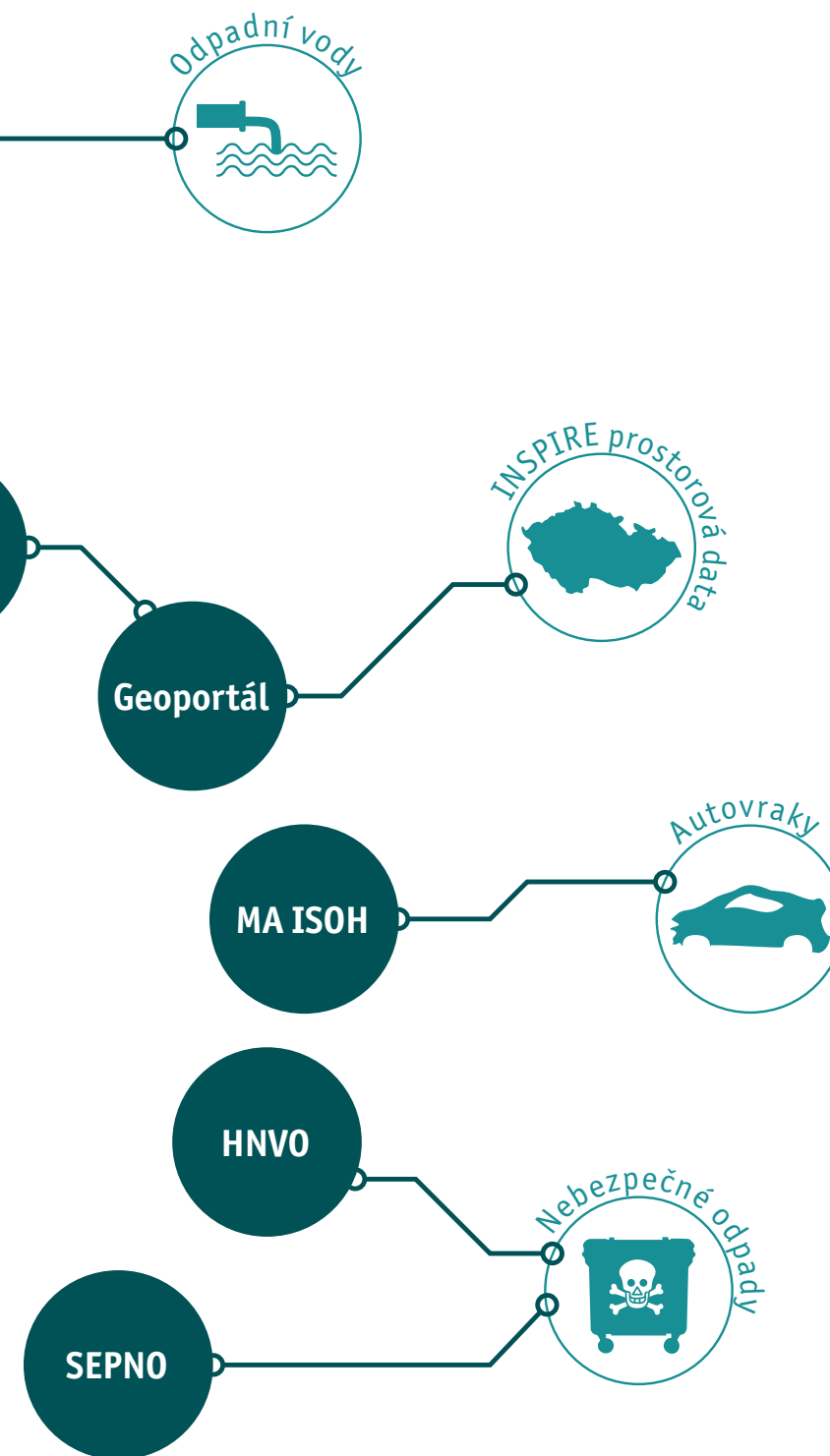
Nedílnou součástí vedení organizace je také provoz a řízení činnosti agentury. Její organizační struktura byla v posledních letech výrazně zjednodušena a snížena na 2 řídicí úrovně. Tento systém snížil provozní náklady a zefektivnil řízení. V tomto ohledu nejsou v následujících letech, pokud nedojde k významným změnám v agendách agentury, nutné žádné změny s výjimkou možnosti drobných přesunů uvnitř stávající organizační struktury. V rámci posílení efektivnosti a flexibility agentury pro řešení nově přichozících témat je potřeba dále rozvíjet projektové řízení, kdy pro nově řešené úkoly budou vznikat dočasné projektové týmy napříč formální strukturou tvořenou odděleními. Klíčovým přístupem v řízení pracovníků je pak důraz na rozvoj a podporu odborného růstu a zajištění vysoké úrovně kompetence a samostatnosti.

Jak se zdá, máte o směřování agentury v příštích letech jasnou představu. Můžete ji na závěr krátce shrnout?

Mou cílovou vizí je rozvoj agentury jako dynamické a efektivní organizace poskytující servisní a expertní služby zřizovateli, Ministerstvu životního prostředí. Agentury zaměřené na využívání nejnovějších technologií a postupů pro vývoj resortních agendových systémů. Agentury postavené na vysoké odbornosti pracovníků, vytvářející informace s přidanou hodnotou získanou ze sběru a zpracování dat a jejím expertním vyhodnocením. Agentury, která je v oblastech své činnosti významným partnerem v projektech s kvalitními výstupy rozvíjející expertízu a know-how.

Informační systémy provozované CENIA

ODBORNÉ ČINNOSTI CENIA

Správa informačních systémů

Oddělení správy informačních systémů zajišťuje administrativní provoz, koordinaci a rozvoj vybraných informačních systémů veřejné správy resortu životního prostředí. Předmětem činnosti je zejména zabezpečit dostupnost systémů pro uživatele a zajistit úpravy a rozvoj systémů dle požadavků legislativy a odborných garantů či dalších zainteresovaných subjektů. Cílem je zajistit konzistentní sběr dat a provoz systémů pro dotčené subjekty, na které se vztahuje příslušná legislativa.

Systémy, jimž se oddělení věnuje z hlediska kompletního provozu a rozvoje, jsou:

- Centrální registr životního prostředí ([CRŽP](#))
- Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností ([ISPOP](#))
- Systém Evidence přepravy nebezpečných odpadů ([SEPN0](#))
- Systém Hodnocení nebezpečných vlastností odpadů ([HNVO](#))

Zpracování a správa dat

Oddělení zpracování a správy dat zajišťuje datovou a analytickou podporu procesům strategického plánování na úrovni resortu životního prostředí a procesům hodnocení stavu a vývoje životního prostředí v rámci organizace. Základní činností oddělení je sběr, zpracování, archivace a publikace vybraných statistických dat z oblastí životního prostředí a souvisejících oblastí, včetně zpracování specializovaných analytických datových výstupů nad daty z oblastí životního prostředí a udržitelného rozvoje. Oddělení rozvíjí tyto metody pomocí vlastních vědeckých a výzkumných aktivit, projektové činnosti a mezinárodní spolupráce dané působnosti.

Oddělení provozuje specializovaný informační systém [ENVIROMETR](#) pro vybrané analytické, archivační a reportingové úlohy, který zajišťuje elektronickou publikaci dat a informací, a informační systém DATAPORT pro vklad datových sad o životním prostředí. Cíle udržitelného rozvoje prezentuje oddělení na webových stránkách <https://www.sdg-data.cz/> (více v kapitole Nový web s indikátory udržitelného rozvoje).

Geoinformatika

Oddělení geoinformatiky primárně zajišťuje zpracování, analýzu a publikaci prostorových dat a služeb. Současně provádí implementaci směrnice INSPIRE a zajišťuje technické, legislativní a strategické záležitosti v oblasti národní infrastruktury prostorových dat a informací. Spravuje [Národní geoportál INSPIRE](#), kde jsou kromě dat a služeb spadajících pod směrnici INSPIRE k nalezení i další zdroje, které jsou používány k výkonu veřejné správy na území České republiky, popř. jsou jinak zajímavé pro veřejnost.

Do geoportálu je začleněn Metainformační systém resortu životního prostředí (MIS), který nabízí komplexní informace o datech a službách vytvářených a provozovaných organizacemi resortu životního prostředí. Národní geoportál INSPIRE tak představuje hlavní rozhraní pro přístup k tematickým datům několika desítek subjektů od centrálních orgánů veřejné správy, krajských úřadů, obcí, výzkumných institucí, až po soukromé firmy a zobrazovanými daty pokrývá širokou škálu oborů činnosti.

Oddělení geoinformatiky rovněž spolupracuje na tvorbě odborných i popularizačních publikačních výstupů zejména v oblasti krajinného pokryvu a využití krajiny.

Odpadové a oběhové hospodářství

Oddělení odpadového a oběhového hospodářství zajišťuje sběr, verifikaci, správu a hodnocení dat z oblasti odpadového a oběhového hospodářství. Provozuje informační systém odpadového hospodářství ([ISOH](#)) a na něj navazující systémy a databáze specifických odpadových a oběhových toků (Modul Autovraky [MA ISOH](#), registr zařízení, obchodníků a spisů). Oddělení poskytuje odbornou a informační podporu pro komplexní řešení problematiky obalů a obalových odpadů a zpětného odběru výrobků s ukončenou životností (elektrozařízení a elektroodpady, baterie a akumulátory, pneumatiky) a vede evidenci zařízení obsahujících PCB a POP's.

Na základě projektové činnosti, vědy, výzkumu a mezinárodní spolupráce rozvíjí metodické přístupy v oblasti hodnocení odpadového a oběhového hospodářství. Spolupracuje při tvorbě vědeckých, odborných i popularizačních publikačních výstupů organizace relevantních v oblasti působnosti oddělení.

Odborná podpora

Oddělení zajišťuje odbornou podporu výkonu státní správy v oblasti integrované prevence a omezování znečištění (IPPC). Odbornou podporou se rozumí zpracování vyjádření k žádostem o vydání integrovaného povolení a jejich změnám a účast na přezkumech organizovaných podle zákona o integrované prevenci. Oddělení zároveň spolupracuje na systému výměny informací o nejlepších dostupných technikách (BAT) v České republice a EU, včetně účasti na práci technických pracovních skupin. Na základě závěrů vědy, výzkumu a mezinárodní spolupráce provádí hodnocení dopadů regulace IPPC na regulované subjekty a životní prostředí ČR.

Další oblastí činnosti oddělení je poskytování informační podpory výkonu státní správy v oblasti posuzování vlivů na životní prostředí ([EIA/SEA](#)) a spolupráce na vědeckých, odborných i popularizačních publikačních výstupech. Součástí činnosti oddělení je rovněž provoz [helpdesku](#) v oblasti REACH a CLP.

SLOŽITÝ SVĚT JEDNÍM ČÍSLEM ANEB ČESKO V INDEXECH

PUBLIKACE SLOŽITÝ SVĚT JEDNÍM ČÍSLEM ANEB ČESKO V INDEXECH

Česká informační agentura životního prostředí vydala v roce 2023 publikaci **SLOŽITÝ SVĚT JEDNÍM ČÍSLEM** aneb **Česko v indexech**. Publikace ukazuje, jak si Česko vede v oblastech životního prostředí, ekonomických a sociálních otázkách a celkově pokroku na cestě k udržitelnosti ve srovnání se zeměmi EU27 i světa.

V řadě oblastí učinilo Česko výrazný pokrok žádoucím směrem k udržitelnému rozvoji – tedy směrem, kdy k uspokojování sociálních potřeb lidí dochází díky prosperující ekonomice při současném respektování environmentálních limitů, zároveň jsou však prezentovány i údaje a trendy negativní. Publikace přináší přehled nejznámějších indexů, pomocí nichž hodnotí pokroky v nejrůznějších oblastech lidské činnosti ve světle dosahování udržitelnosti ve všech jejích pilířích – v environmentálním, sociálním i ekonomickém. Stav a vývoj v Česku je ukázán jednak pomocí skóre patnácti vybraných indexů a porovnáním s žádoucím stavem, tak i v rámci zemí Evropské unie a celého světa.

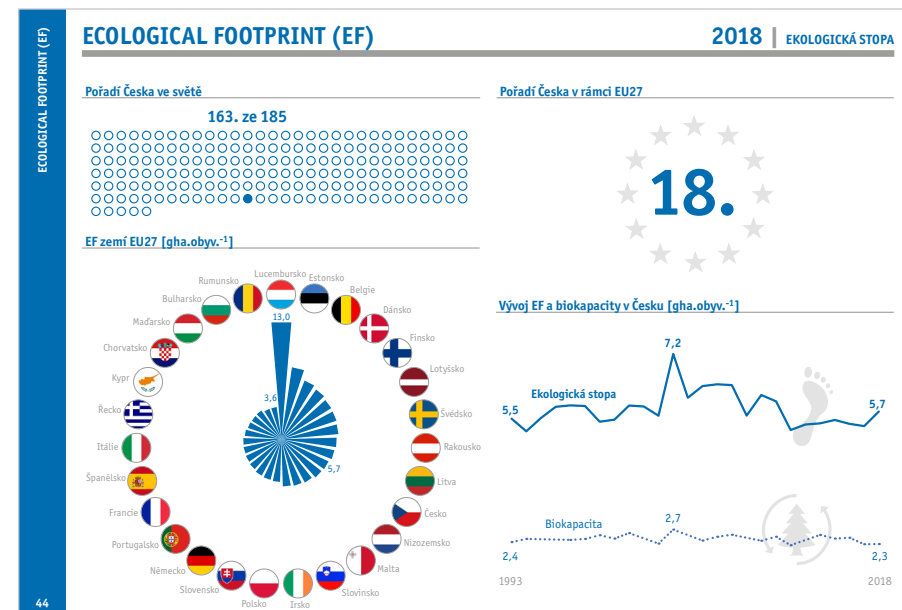

Pořadí Česka se v mezinárodním srovnání u jednotlivých indexů liší v závislosti na zvoleném tématu, metodě výpočtu a vstupních datech. Jejich pochopení napomáhá uvedení silných a slabých stránek indexu a popisu, jak jsou jednotlivé indexy konstruovány – které indikátory a vstupní data do jejich výpočtu vstupují i popis metodiky výpočtu.

Cílem knihy je najít odpovědi na otázky, jak Česko čelí komplexním výzvám nejen v oblasti životního prostředí, ale i v kontextu sociálně-ekonomickém. Jinými slovy, jaká je kvalita života či ekonomický vývoj, jelikož lidská společnost, její ekonomika a přírodní sféra fungují jako ucelený a propojený systém vzájemných interakcí. Jako nástroj pro mapování situace využívá hodnocení pomocí indexů, protože je u nich výrazná snaha o komplexní propojení nejrůznějších témat, která spolu zdánlivě nesouvisí, ve skutečnosti se však navzájem výrazně ovlivňují.

Získané informace mohou sloužit jako důležitý nástroj pro plánování a rozhodování v různých oblastech. Důležité je si uvědomit, že každý index má své výhody i nevýhody a nelze je brát jako absolutní měřítka. Je třeba zohlednit kontext specifických podmínek, které se mohou v různých zemích lišit. Odtud plynou i rozdílné výsledky Česka u komplexních indexů, které hodnotí různé aspekty ekonomiky. Publikace tak nabízí užitečné informace a podněty k diskusi a napomáhá lépe porozumět tomu, jak jsou jednotlivé indexy konstruovány a jak mohou být používány k měření různých aspektů naší společnosti a životního prostředí v Česku.

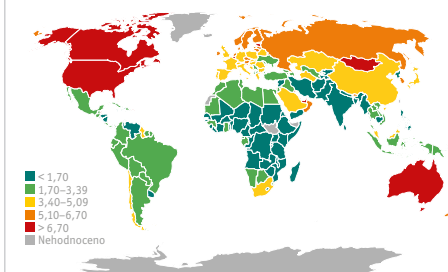
Publikaci je možné stáhnout na webových stránkách CENIA:
<https://www.cenia.cz/publikace/monografie/slozity-svet-jednim-cislem/>.

EF a její dílčí indikátory v Česku

EF ve světě [gha.obyv.⁻¹]

0 indexu

Ekologická stopa (Ecological Footprint, EF) stanovuje množství přírodních zdrojů (plochu biologicky produktivní půdy a množství vody) a vyprodukovaných odpadů, které jednotlivci, populace, město, region, celý stát nebo činnost spotřebují v daném roce při použití převládajících technologií a postupů hospodaření se zdroji. Spotřebované zdroje (např. elektrina, zemní plyn, benzin, stavební materiál, potraviny, dřevo) a odpady se převádějí na odpovídající bioproduktivní plochy (v tzv. globálních hektarech, gha) a jsou porovnávány se zdroji, které jsou k dispozici (s biokapacitou).

Koncept ekologické stopy pochází z počátku 90. let 20. století a je výsledkem spolupráce M. Wackernagela a jeho školitele W. Reese na Univerzitě Britské Kolumbie v Kanadě. Koncept se postupně stal synonymem pro lidské chování a jeho dopad na planetu. Za hlavní faktory určující velikost ekologické stopy jsou v globálním měřítku považovány zejména ekonomické bohatství, populační růst a efektivita využívání zdrojů.

Ekologickou stopu je možné doplnit dílčími, samostatnými indikátory:

- **Biokapacita:** Schopnost ekosystému obnovit to, co lidé od těchto ekosystémů vyžadují, tj. schopnost ekosystému produkovat biologické materiály využívané lidmi a absorbovat odpadní materiály produkované lidmi, a to za současných systémů hospodaření a těžebních technologií. Biokapacita se může rok od roku měnit v důsledku klimatu, hospodaření a podílu považovaného za užitečné vstupy do lidského hospodářství.
- **Ekologický deficit nebo ekologická rezerva (přebytek):** Rozdíl mezi biokapacitou a ekologickou stopou oblasti, činnosti nebo jedince. K ekologickému deficitu dochází, když ekologická stopa převyšuje biokapacitu území, kterou má tato populace k dispozici. Naopak ekologická rezerva existuje, když biokapacita regionu převyšuje ekologickou stopu jeho populace. Pokud existuje regionální nebo národní ekologický deficit, znamená to, že region dováží biokapacitu prostřednictvím obchodu nebo likviduje regionální ekologické sítě, případně vypouští odpady do globálního společenského, například do atmosféry. Na rozdíl od národního měřítka nelze globální ekologický deficit kompenzovat obchodem.

S výpočtem ekologické stopy úzce souvisí tzv. světový den překročení (Earth Overshoot Day). Tento den je počítán od roku 2006 a je okamžikem, kdy ekologická stopa lidstva dosáhne kapacity planety. Od tohoto data v daném roce žije lidstvo až do konce daného roku na ekologický dluh.

STORYMAPA 30 LET ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ SAMOSTATNÉ ČR

STORYMAPA 30 LET ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ SAMOSTATNÉ ČESKÉ REPUBLIKY OČIMA ČESKÉ INFORMAČNÍ AGENTURY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

V roce 2023 uplynulo 30 let od vzniku samostatné České republiky. Při této příležitosti připravila Česká informační agentura životního prostředí interaktivní webovou storymapu, která přehledně seznamuje nejen se změnami, které životní prostředí samostatné České republiky zaznamenalo za posledních 30 let, ale i s novými trendy a výzvami, jimž budeme čelit v letech příštích.

Jedním z důvodů občanské nespokojenosti, která vyústila v sametovou revoluci a k ukončení vlády komunistického režimu v roce 1989, byl rovněž neuspokojivý stav životního prostředí. Tehdejší bezohledné využívání přírodních zdrojů negativně ovlivňovalo všechny složky životního prostředí, zejména ovzduší a vody. Společenské změny, ke kterým po revoluci došlo, znamenaly výrazný posun také v oblasti ekologie.

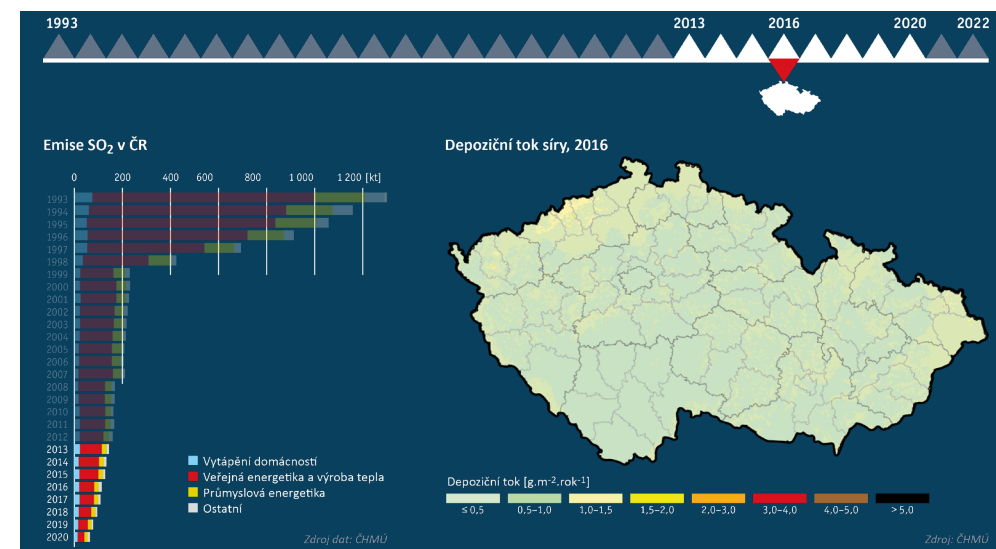
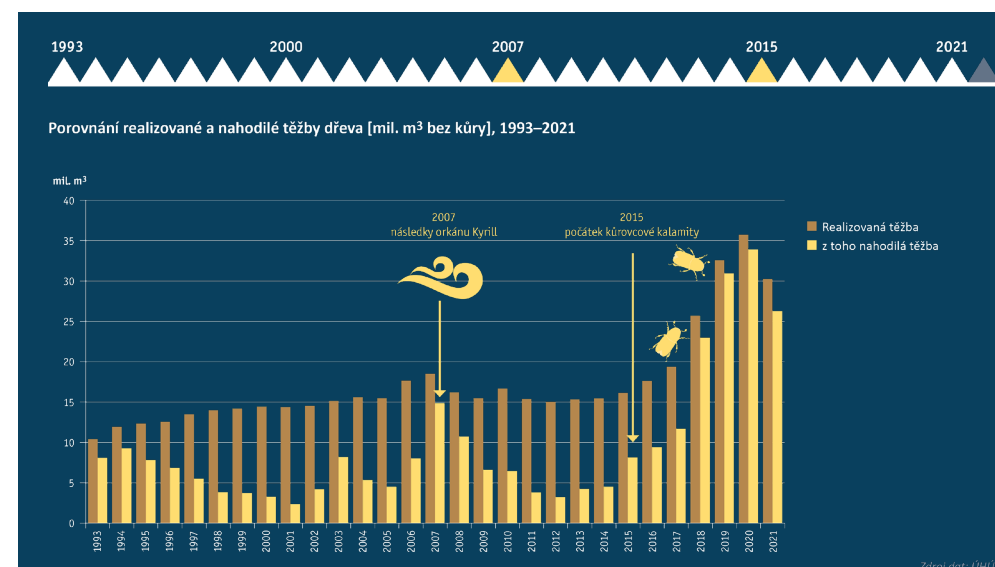

Vlivem masivního odsíření velkých spalovacích zdrojů a pozitivním vývojem emisí znečišťujících látek do ovzduší došlo k významnému zlepšení kvality ovzduší. Pokles imisního zatížení výrazně snížil poškození a odumírání rozsáhlých lesních ploch, které byly v minulosti vystaveny kyselé atmosférické depozici. Restrukturalizace průmyslu na počátku 90. let a dále pak postupná výstavba a modernizace kanalizací a čistíren odpadních vod zlepšila kvalitu povrchových tekoucích vod. Po roce 1993 došlo v Česku k výraznému rozšíření sítě velkoplošných i maloplošných chráněných území a v současné době je v přípravě vyhlášení dalších, konkrétně NP Křivoklátsko ve středních Čechách, CHKO Soutok na Moravě a CHKO Krušné hory na severozápadě Čech. V první polovině 90. let proběhly pozitivní změny na zemědělské půdě, kdy bylo v souvislosti s úbytkem socialistických dotací přeměněno zhruba 3 000 km² orné půdy na travní porosty.

Po roce 1989 došlo k utlumení, případně zastavení, těžebních aktivit v ekonomicky neefektivních dolech a lomech a postupně byly zavírány uhelné a uranové doły po celé republice. Obce byly plynofikovány a vytápění tuhými palivy bylo nahrazováno zemním plynem. Začaly se také více využívat obnovitelné zdroje energie. V 90. letech začala být rovněž systematicky sbírána data o odpadech, likvidovány černé skládky, byla zavedena povinnost třídít odpad a další opatření, která vedla ke zlepšení v oblasti nakládání s odpady.

Ačkoliv by se z výčtu úspěchů na první pohled mohlo zdát, že v Česku byly eliminovány všechny palčivé environmentální problémy, stále existuje řada negativních trendů, které pro naše životní prostředí představují značné riziko. Projevy globální změny klimatu ovlivňují ekonomiku, ekosystémy i stav jednotlivých složek životního prostředí. Zdravotní stav lesních porostů je negativně ovlivňován gradací lýkožrouta smrkového. Dochází k poklesu biologické rozmanitosti a k negativním změnám ve využití území, které je způsobeno nárůstem zastavěných ploch. To, a nejen to, jsou výzvy, kterým budeme v nadcházejících letech čelit.

Příběh životního prostředí naší země 30 LET ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ samostatné České republiky očima České informační agentury životního prostředí najdete na webu <https://landcover.cenia.cz/30letceskeprirody/>.

NOVÝ WEB S INDIKÁTORY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

NOVÝ WEB S INDIKÁTORY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Česká informační agentura životního prostředí vytvořila v roce 2023 nový web pro prezentaci indikátorů udržitelného rozvoje. Udržitelný rozvoj se snaží odstranit nebo zmírnit negativní projev dosavadního způsobu vývoje lidské společnosti. Nebere tak v potaz pouze ekonomický růst, ale i společenské hodnoty a přírodní bohatství. OSN proto v roce 2015 přijala akční plán společných cílů udržitelného rozvoje Agenda 2030, který byl do českého prostředí transponován jako ČR 2030. K monitorování cílů byl vytvořen indikátorový rámec, který prezentuje nový web <https://www.sdg-data.cz/>.

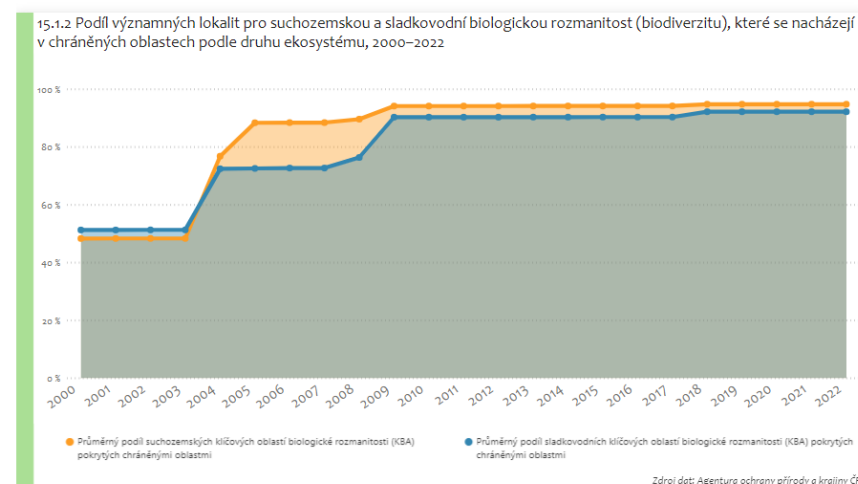
Web je určený pro zájemce o udržitelný rozvoj z řad veřejnosti i odborníků a úředníků státní správy. Pro lepší orientaci ve stovkách záznamů nabízí web přístup k indikátorům udržitelného rozvoje jak hierarchicky, kdy jsou indikátory seřazeny od cílů, podcílů a klíčových oblastí po jednotlivé indikátory, tak i přes kategorie, atributy a štítky. K dostupným indikátorům je vytvořena vizualizace, připojená podkladová data ke stažení a metadata. Vizualizace jsou interaktivní, umožňují filtrovat data a vytvářet pohledy podle atributů. Web je dvoujazyčný v české a anglické verzi.

Udržitelný rozvoj v posledních letech nabývá na významu v Evropě i ve světě. V oblasti životního prostředí čelíme tzv. trojitě planetární krizi, která zahrnuje změnu klimatu, ztrátu biodiverzity a znečištění životního prostředí. Tato krize je vzájemně provázána se současnými demografickými změnami, migrací a prohlubující se sociální nerovností. Zrychlující se technologický vývoj a narůstající propojování současného světa nás nutí vnímat svět v souvislostech a přijmout zodpovědnost každého státu vůči globálnímu společenství.

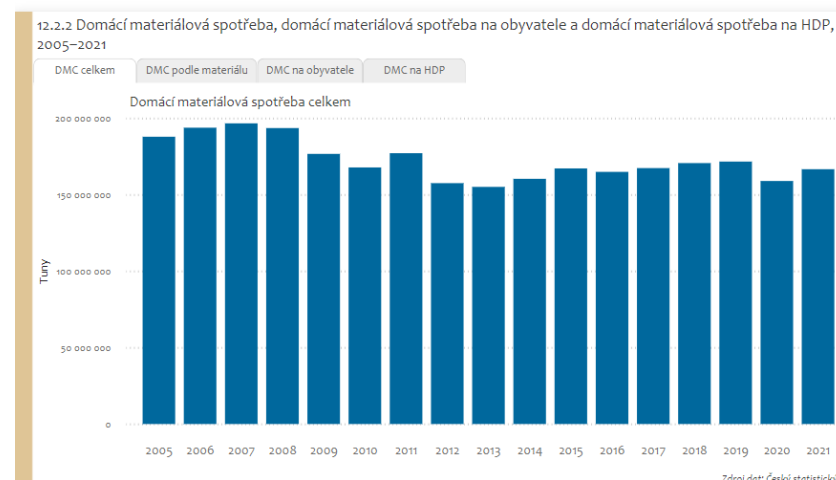
Webové stránky vznikly v rámci projektu Mechanismy prosazování principů udržitelného rozvoje ve státní správě (PU DR, <https://www.cenia.cz/projekty/aktualni-projekty/pudr/>), na kterém se CENIA partnersky podílela s Ministerstvem životního prostředí, s Ministerstvem pro místní rozvoj a s Českým statistickým úřadem. Projekt probíhal od roku 2019 a v roce 2023 byl ukončen. V rámci projektu zajistila CENIA ukládání datových sad a metadat, vizualizaci indikátorů udržitelného rozvoje, klasifikaci dat a jejich publikaci na nově vytvořeném webu.

15.1.2 Podíl významných lokalit pro suchozemskou a sladkovodní biologickou rozmanitost (biodiverzitu), které se nacházejí v chráněných oblastech podle druhu ekosystému

12.2.2 Domácí materiálová spotřeba, domácí materiálová spotřeba na obyvatele a domácí materiálová spotřeba na HDP

KAMPAŇ NA PODPORU EKOZNAČENÍ V ČR

KAMPAŇ NA PODPORU EKOZNAČENÍ V ČR

Od května 2022 až do dubna 2024 probíhala komunikační kampaň k ekoznačkám s cílem zvýšit povědomí spotřebitelů o ekoznačení a získat nové držitele z řad producentů. Do konce roku 2023 realizovala kampaň Česká informační agentura životního prostředí, od začátku roku 2024 až do jejího ukončení zajišťovalo kampaň Ministerstvo životního prostředí, do jehož gesce byla agenda ekoznačení po restrukturalizaci CENIA přesunuta.

Co je ekoznačení

Ekoznačení je označování výrobků a služeb, které jsou v průběhu celého životního cyklu prokazatelně šetrnější nejen k životnímu prostředí, ale i ke zdraví spotřebitelů. Jejich kvalita přitom musí zůstat na velmi vysoké úrovni, užité vlastnosti jsou testovány akreditovanými laboratořemi. Certifikované výrobky nebo služby lze poznat podle jednoduchého a snadno zapamatovatelného symbolu, tzv. ekoznačky.

V ČR lze získat evropskou ekoznačku EU Ecolabel, která je oficiální značkou Evropské unie pro výjimečnost v oblasti životního prostředí, a ryze české ekoznačky Ekologicky šetrný výrobek (EŠV) a Ekologicky šetrná služba (EŠS), jejichž garantem je Ministerstvo životního prostředí.

Ekoznačkou je možné označit nepotravinářské produkty a služby v celkem 25 kategoriích. Jedná se například o textil, prací a hygienické prostředky, různá maziva, nábytek apod. Služby jsou v rámci ekoznačení zastoupeny ubytováním a úklidovými službami.

Pro jednotlivé kategorie platí přesně definovaná kritéria. Zaměřují se mimo jiné na omezené využití nebezpečných látek, snižování emisí CO₂, udržitelný původ použitých surovin a materiálů, recyklovatelnost obalů či jasné informování zákazníků. Kritéria jsou koncipována tak, aby v dané produktové kategorii získalo ekoznačku přibližně 20 % produktů, které jsou v dané kategorii nejvíce šetrné k životnímu prostředí i zdraví spotřebitelů.

U výrobků s ekoznačkou se řeší celý životní cyklus (LCA). Jde o metodu komplexně hodnotící environmentální dopady výrobků, technologií a služeb na životní prostředí. Tento celostní přístup tak zohledňuje celou škálu aspektů šetrnosti k životnímu prostředí.

Marketingová kampaň

V rámci kampaně proběhl nejdříve redesign webu www.ekoznacka.cz, následovaný mediální kampaní, která cílila hlavně na spotřebitele a jejich seznámení s výhodami produktů certifikovaných oficiálními ekoznačkami. Ambasadorem kampaně a jejím vizuálně velmi výrazným zastřešujícím prvkem byl ekolífek, tedy fiktivní bytost, která zájemcům přiblížila kritéria ekoznaček ve zjednodušené a stravitelné formě. Vizualy s ekolífkem se objevily především v online médiích, ať už jako tzv. „branding“ (rámeček celého

webu) či banner na zpravodajských portálech aktualne.cz, novinky.cz, seznamzpravy.cz a jiných, nebo jako doprovod PR článků (advertorialů) o ekoznačení na portálech denik.cz či idnes.cz. Na sociální síti Facebook byl poutač s ekolífkem umístěn v podobě tzv. rotujícího formátu.

Online kampaň byla dimenzována na 3 000 000 zobrazení na portálech a dalších 5 000 000 zobrazení na sociálních sítích. Nad rámec smluvního plnění bylo v mediální kampani realizováno 433 254 impresí v rámci brandingů (celkem tedy 3 422 254) a 271 381 zobrazení v rámci sociálních sítí (celkem tedy 5 271 381).

Na [facebookovém profilu CENIA](https://www.facebook.com/CENIA) bylo publikováno 68 příspěvků o ekoznačení.

Na facebookovém profilu MŽP potom 3 soutěže, z toho 2 byly realizovány s partnerem Fosfa (značka FeelEco), držitelem EU Ecolabel. Účastníci byli po splnění jednoduchých podmínek zařazeni do slosování o balíčky hodnotných cen (produkty pro ekologický úklid), v každém kole byli vylosováni tři výherci.

Soutěžní kola:

- 21. 2. – 27. 2. (120 soutěžících),
- 19. 3. – 25. 3. (146 soutěžících),
- 2. 4. – 8. 4. (167 soutěžících).

Celkem bylo získáno:

- 172 followers pro FB CENIA v období 1. 7. 2022 – 13. 12. 2023,
- 907 followers pro IG MŽP v období 1. 1. 2024 – 16. 4. 2024,
- 1 980 followers pro FB MŽP v období 1. 1. 2024 – 16. 4. 2024.

V offline světě byla kampaň realizována formou OOH (Out Of Home) reklamy, konkrétně na 4 bigboardech v Praze, umístěných kolem hlavních dopravních tahů, a také 150 CLV (CityLight vitrínami) po celé ČR.

V menší míře pak mediální kampaň probíhala také v tisku (printové inzerce v časopisech Respekt, Reflex, Téma a v novinách MF DNES, Lidové noviny) a v televizi (Interview+ na CNN Prima News).

Kromě sociálních sítí v roce 2023 kampaň pokračovala především ve formě direct marketingu (direct mailů i callů), cílených již

na samotné producenty, tedy potenciální žadatele o ekoznačku. V rámci call centra bylo osloveno na 2 000 firem. Na zákazníky pak směřovala série kontaktních akcí v prostorách obchodních center:

- OC Krakov (5. – 6. 9. 2023),
- OC Fénix (7. – 8. 9. 2023),
- OC Novo Plaza (11. – 12. 9. 2023),
- OC Lužiny (14. – 15. 9. 2023),
- Veletřh úklidu (5. 10. 2023),
- OC Lužiny (5. – 6. 12. 2023).

V médiích v roce 2023 ekolífka zastoupili odborníci z MŽP a CENIA ve formě rozhovorů o ekoznačkách na vlnách Českého rozhlasu.

Rozpočet dvouleté kampaně byl 6 520 500 Kč bez DPH. Fakticky se jednalo o nejrozsáhlejší kampaň na propagaci ekoznaček v historii České republiky. Financována byla z poplatků ekoznačky a příspěvku MŽP. K závěru kampaně bylo registrováno 28 nových žádostí o ekoznačku a 54 souvisejících reklamních aktivit držitelů ekoznaček. Počet licencí EU Ecolabel se zvýšil o 40 % oproti stavu před kampaní, počet licencí české národní ekoznačky se ovšem příliš nezměnil, bez ohledu na kampaň.

GEOPORTÁL

GEOPORTÁL 2.0

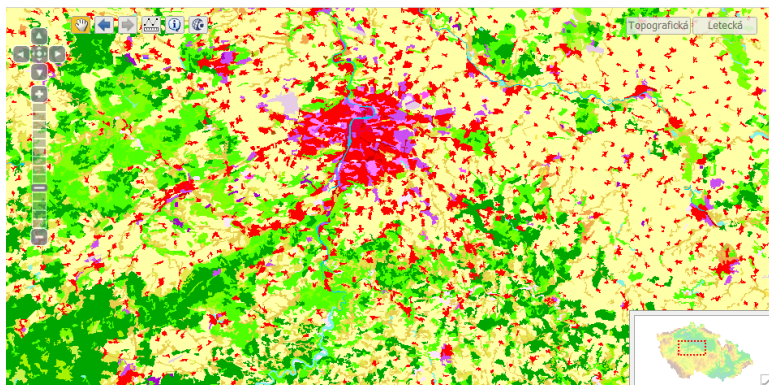
Česká informační agentura životního prostředí (CENIA) zajišťuje publikaci prostorových dat prostřednictvím Národního geoportálu INSPIRE již od roku 2011. Za tu dobu se ve světě informačních technologií změnilo mnohé a současný geoportál je již za hranicí své životnosti, nesplňuje ani moderní a bezpečnostní standardy prostorových dat roku 2024. CENIA proto začala s přípravou geoportálu nového, zkráceně označovaného jako Geoportál 2.0, který si mimo jiné klade za cíl být moderním informačním systémem veřejné správy.

Prostorová data jsou klíčem k porozumění a interakci s naším fyzickým světem. Tato data, často označovaná jako geoprostorová, obsahují informace o poloze a charakteristikách objektů na Zemi. Zpracováním, tvorbou a publikací tematických prostorových dat se v CENIA zabývá oddělení geoinformatiky, které data zveřejňuje prostřednictvím [Národního geoportálu INSPIRE](#).

Národní geoportál INSPIRE

Požadavky na tvorbu a správu prostorových dat jsou na evropské úrovni dané směrnicí o vzniku Infrastruktury pro prostorové informace v evropském společenství, zkráceně INSPIRE (2007/2/ES), a geoportál byl primárně zřízen jako přístupové místo českých dat a služeb do Evropské infrastruktury INSPIRE. Nikdy se však neomezoval jen na tuto jednu funkcionalitu, jeho užití vždy sahalo dále za působnost resortu Ministerstva životního prostředí. Na portálu lze nalézt rozmanitá data, sahající od hydrologie až po odpadové hospodářství (IRZ, IPPC), která jsou uživatelům k dispozici pro prohlížení, analýzu a stahování. Uživatelé mohou vyhledávat data podle klíčových slov nebo témat, prohlížet je přímo na portálu, stahovat je v různých formátech a využívat nástroje pro transformaci dat.

Od spuštění geoportálu však uplynulo již čtrnáct let, během kterých došlo k významným změnám v technologii i v legislativě. Upravují se požadavky na obsah, jedna technologie nahrazuje druhou a nejrychleji se vyvíjejí trendy v oblasti publikace

prostorových dat. Od roku 2017 nedošlo k žádnému rozvoji systému, pouze k často komplikovanému nasazování aktualizovaných komponent a k základní údržbě. Nulový rozvoj systému má za následek pokles jeho využitelnosti pro uživatele a stále častější výpadky geoportálu mohou vést k nesplnění evropských povinností a k možným sankcím. Stav současného geoportálu je proto kritický. Na základě těchto skutečností bylo v loňském roce rozhodnuto o záměru vybudování nového geoportálu.

Příležitost vybudovat moderní systém

V době digitální transformace a rostoucích očekávání uživatelů by měl nový Národní geoportál sloužit jako klíčový zdroj informací, a to nejen v oblasti životního prostředí. Je třeba mít stále na paměti, že geoportál má několik základních skupin uživatelů, jejichž potřeby musí být tímto jedním informačním systémem naplněny. Geoportál bude plnit zákonné povinnosti vůči EU, vůči národní legislativě, bude využíván jak administrátorem ke kontrole vstupů od poskytovatelů, tak samotnými poskytovateli ke kontrole toho, co je jimi předáváno. V neposlední řadě je na geoportál napojen velký počet uživatelů, kteří potřebují státem garantovaná data pro své analýzy, každodenní práci při projektování, pro výuku, studenti data potřebují pro své práce, případně i soukromé firmy pro vývoj aplikací.

Pro definici potřeb byla provedena rozsáhlá analýza uživatelských požadavků, na které se podílela komunita odborníků z celé ČR, a to jak ze soukromého, tak státního sektoru. Na základě toho byly navrženy komponenty geoportálu, které budou umožňovat fungování na požadované úrovni a naplní i zjištěné uživatelské požadavky. Provoz nové podoby bude řešen v následujících letech. Zatím nejistým vstupem jsou požadavky nově připravovaného zákona o kybernetické bezpečnosti, velkou neznámou je tzv. státní cloud, který by byl, pokud v roce 2027 bude existovat, pro provoz Národního geoportálu ideálním prostředím. To vše jsou výzvy, které budou řešeny v rámci projektu „Vytvoření Geoportál 2 CENIA MŽP“, jehož prostřednictvím je nový geoportál realizován.

Projekt „Vytvoření Geoportál 2 CENIA MŽP“

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Nový geoportál buduje CENIA v rámci projektu s názvem „Vytvoření Geoportál 2 CENIA MŽP“, na jehož realizaci získala dotaci v rámci pro-

jektů z 11. výzvy k předkládání žádostí o podporu z Integrovaného regionálního operačního programu 2021–2027 eGovernment – SC 1.1 (ČR). Cílem projektu, který je spolufinancován Evropskou unií, je rozvoj služeb eGovernmentu pro občany, podniky, výzkumné organizace a veřejné orgány na území ČR.

V rámci projektu dojde k rozvoji služeb eGovernmentu pro občany, podniky, výzkumné organizace a veřejné orgány na území ČR, a to prostřednictvím pořízení nového centrálního informačního systému „Národní Geoportál“, zajišťujícího jednotnou prezentaci prostorových dat ČR a informací veřejné správy, včetně nástrojů pro jejich popis, vyhledání, validaci a poskytování dle aktuálních standardů v souladu s legislativními požadavky na prostorová data v České republice i v Evropské unii.

Doba realizace: 1. 1. 2024 – 31. 3. 2027

Celkový rozpočet projektu: 87 214 444,89 Kč (z toho 57 571 563,29 Kč dotace ze strukturálního fondu EFRR a 29 642 881,60 Kč dotace ze státního rozpočtu)

<https://www.cenia.cz/projekty/aktualni-projekty/geoportal-2-cenia-mzp/>

PROJEKTY

NERP – OPTIMALIZACE SYSTÉMU ŘÍZENÍ PŘÍJMU, VALIDACE, ZPRACOVÁNÍ A REPORTINGU DATOVÝCH SAD V RESORTU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

V roce 2023 byl úspěšně ukončen projekt NERP – Optimalizace systému řízení příjmu, validace, zpracování a reportingu datových sad v resortu životního prostředí. Jeho cílem bylo zabezpečit rozvoj stávajících a zavedení nových informačních procesů, postupů a činností spojených s implementací nového systému reportingu v resortu životního prostředí, zajistit metodickou a konzultační podporu pro vlastníky dat o životním prostředí a zkvalitnit národní i mezinárodní systém pro podporu reportingu a hodnocení životního prostředí s využitím národních i mezinárodních standardů.

Postupy, které byly v resortu životního prostředí používány před implementací projektu pro příjem, správu, validaci, licencování a vlastnictví dat byly při objemu zpracovávaných dat, v požadavcích na přístupnost a otevřenost dat, na transparentnost operací a manipulací s daty zcela nedostačující. Producenti data předávali libovolným způsobem, neexistovaly jednotné datové standardy, chyběly také sledovatelné a kontrolovatelné reportingové termíny. Dále zcela chyběly procesy QA/QC (quality assurance/quality control) a celá řada dílčích problémů (jako např. absence podmínek užití dat) mohla snižovat kvalitu poskytovaných informačních/datových služeb. Uvedené nedostatky se prostřednictvím projektu NERP podařilo odstranit.

Strategie NERP a Metodika NERP

V rámci projektu byla vytvořena Strategie NERP a Metodika NERP, které slouží jako rámec pro provádění výše uvedených činností. Strategie NERP na základě analýzy výchozího stavu stanovila celkový směr a cíle projektu, včetně přístupu CENIA a zainteresovaných organizací v oblasti dat o životním prostředí. Definovala základní principy, standardy a postupy pro příjem, validaci, zpracování a reportování datových sad. Díky Strategii byl vytvořen soudržný a sjednocený přístup ke správě dat, která ve svém důsledku pomáhá zajišťovat jejich kvalitu a konzistenci. Strategie tak primárně řeší zabezpečení aktuálních informačních povinností v oblasti národního reportingu dat o životním prostředí, avšak využitím standardů otevřených dat a otevřeností řešení vytváří v souladu s legislativními požadavky a koncepcí Digitální Česko obecnější rámec pro zpracování environmentálních dat.

Metodika NERP konkretizuje procesy a postupy pro implementaci Strategie. Popisuje jednotlivé kroky při příjmu,

validaci, zpracování a reportingu datových sad agendy životního prostředí vycházející z národních i mezinárodních datových standardů otevřených dat a jiných relevantních standardů (klasifikace dat podle GEMET, mezinárodní číselníky apod.), tak, aby se naplnily zákonné požadavky na zveřejňování dat a umožnil snadný přístup k údajům pro účely jejich opakovaného použití. Na Metodiku navazují další metodické dokumenty a příručky, specifikující detailněji jednotlivé oblasti.

Platforma NERP

Důležitou součástí projektu byla také intenzivní komunikace se zástupci z řad poskytovatelů datových sad, která ve svém důsledku vyústila v celkem 26 podepsaných Memorand o spolupráci a 19 Smluv o poskytování dat. Jedním z výstupů projektu je tak platforma poskytovatelů a zpracovatelů dat, která zabezpečí spolupráci a sdílení dat mezi spolupracujícími organizacemi – zaměří se na zabezpečení, práva použití, kvalitu a formáty dat, způsob přenosu datových sad, publikaci informací o životním prostředí a v neposlední řadě umožní efektivnější identifikaci datových zdrojů pro nové informační povinnosti.

Optimalizovaný proces příjmu, validace a zpracování dat pro reporting byl před nasazením do ostrého provozu pilotně ověřen. Ověření proběhlo ve dvou fázích, a to v roce 2021 a 2022. Do pilotního ověření dokumentace bylo zapojeno 12 osob z 10 organizací. Během ověření se tito vybraní zástupci z řad poskytovatelů datových sad vyjadřovali k 11 metodickým dokumentům a příručkám NERP. Dokumenty byly následně aktualizovány dle připomínek z pilotního ověření a klíčové dokumenty byly poté zveřejněny na webových stránkách platformy NERP. V rámci individuálních workshopů s 31 poskytovateli proběhlo pilotní ověření příjmu a zpracování datových sad podle řídicí dokumentace pro min. 1 datovou sadu pro každého poskytovatele. Výstupy analýz z pilotního ověření byly prezentovány na závěrečné konferenci NERP v březnu 2023.

Zpětná vazba většiny poskytovatelů na optimalizované procesy byla pozitivní, někteří poskytovatelé o změnu zaběhlých procesů nebo smluvního ukotvení spolupráce naopak nejevili zájem. Nový proces byl proto s důrazem na správnou praxi práce s daty opakovaně demonstrován na workshopech a seminářích NERP. Sběr dat v roce 2023 již proběhl plně dle nového procesu.

Přenos a sdílení informací v oblasti NERP

V rámci projektu zorganizoval tým NERP celkem 4 konference, kde byly prezentovány procesy a nástroje NERP a širší kontext práce s daty a politik životního prostředí. Další témata byla zvolena dle postupu projektu, či na základě zpětné vazby podpořených osob. Podařilo se zabezpečit širokou škálu inspirativních přednášek z různých oblastí zpracování dat a životního prostředí. Videozáznamy z konferencí jsou dostupné na [youtube playlistu NERP](#) a jednotlivé přednášky jsou k dispozici na webových stránkách NERP v sekci [Akce](#).

Realizační tým dále proškolil zástupce poskytovatelů dat v rámci seminářů, workshopů a e-learningů. Klíčová témata byla: Strategie a Metodika NERP, optimalizovaný proces práce s daty, nastavený v rámci projektu, datová kvalita, data governance, reporting, vizualizace, datová analýza, modelování procesů, legislativa, licenční podmínky užití dat, otevřená data aj. Některá odborná témata byla zpracována ve spolupráci s externími dodavateli (KOUKAL LEGAL, advokátní kancelář s.r.o., O2IT Services, s.r.o. a DataFriends Education s.r.o.). Na workshopech byly průběžně aplikovány výstupy projektu do procesů a postupů práce s daty v CENIA.

Školení probíhalo kontinuálně během roků 2021 až 2023 a to ponejvíce formou on-line setkávání. Celkem bylo podpořeno 20 zástupců vlastníků dat, kteří se zúčastnili osobního (nebo vzdáleného vzdělávání), splnili e-learningy a také prošli závěrečným testem. Tyto osoby získali certifikát o absolvovaném vzdělávání.

Přínos projektu NERP

Nově zavedený systém příjmu dat v CENIA je inovativním a optimalizovaným procesem, který odpovídá současné době, legislativě a také možnostem dodavatelů dat, a to jak po technické, tak personální stránce. Navržené procesy v rámci NEPR byly aplikovány pro podpořené organizace a proces přípravy dat se tak u mnoha dodavatelů zkvalitnil. Kvalifikace zapojených podpořených osob se zvýšila a platforma NERP, která v rámci projektu vznikla, bude i nadále udržována jako odborné společenství. Kromě pravidelné průběžné zpětné vazby od podpořených osob, kterou jsme sbírali během konaných aktivit, byl motivujícím prvkem i postup v projektu a jeho smysluplnost.

Celkově lze konstatovat, že projekt NERP přinesl významné změny a zdokonalení v oblasti zpracování a reportování dat o životním prostředí. Nové procesy a nástroje, které byly v rámci projektu vyvinuty a pilotně ověřeny, umožňují efektivnější práci CENIA (i zapojených organizací) a zajišťují vyšší kvalitu poskytovaných informací a datových služeb. Tato transformace byla klíčová pro zlepšení toku dat a posílení spolupráce mezi všemi zúčastněnými stranami v oblasti životního prostředí.

CEVOOH – CENTRUM ENVIRONMENTÁLNÍHO VÝZKUMU: ODPADOVÉ A OBĚHOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ A ENVIRONMENTÁLNÍ BEZPEČNOST

Česká informační agentura životního prostředí realizuje v letech 2021–2026 projekt Centrum environmentálního výzkumu: Odpadové a oběhové hospodářství a environmentální bezpečnost (CEVOOH). Jeho cílem je vybudovat efektivně fungující Centrum, které bude odbornou základnou nabízející expertizu v oblasti odpadového a oběhového hospodářství. Projekt je realizován v rámci programu Prostředí pro život Technologické agentury České republiky (TA ČR), který zajišťuje výzkumné potřeby Ministerstva životního prostředí.

Centrum spolupracuje a navazuje na další související projekty z oblasti odpadového a oběhového hospodářství a environmentální bezpečnosti, ale také postupně ustavuje a rozšiřuje spolupráci s dalšími výzkumnými centry zřízenými v rámci programu Prostředí pro život Technologické agentury České republiky.

Projektu se účastní celkem 8 výzkumných organizací:

- Česká informační agentura životního prostředí, která je hlavním řešitelem a koordinátorem konsorcia,
- Masarykova univerzita,
- Univerzita Karlova,
- Ústav chemických procesů AV ČR,
- Vysoká škola chemicko-technologická v Praze,
- Vysoké učení technické v Brně,
- Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava,
- Výzkumný ústav vodohospodářský TGM, v.v.i.

Třetí rok realizace přivedl projekt do poloviny doby řešení. Stejně jako v minulých letech se také v roce 2023 uskutečnila konference Životní prostředí – Prostředí pro život, která se konala ve dnech 2. a 3. listopadu tradičně v prostorách Ballingova sálu Národní technické knihovny (NTK) v Praze. Konference poskytla prostor pro setkání odborné i laické veřejnosti, kterou spojuje zájem o životní prostředí ve všech jeho složkách, a umožnila tak širší diskusi o otázkách s aktuálními výzvami životního prostředí v národním i globálním kontextu. Více o konferenci viz kapitola Akce.

V rámci konference se v prostorách Vzdělávacího centra NTK uskutečnil workshop s názvem PruSym – interaktivní platforma pro podporu průmyslové symbiózy v ČR. První část workshopu byla věnována přednáškám členů řešitelského týmu WP 1.E, které měly za cíl přiblížit vizi platformy PruSym a nastínit proces a překážky v tvorbě této platformy.

S ohledem na rozsáhlý odborný záběr projektu jsou aktivity rozděleny do pracovních balíčků (workpackage, WP), v jejichž rámci bylo v roce 2023 řešeno následující:

WP 1.A Stavební a demoliční odpady

V rámci pracovního balíčku 1.A byla zkoumána problematika způsobů využívání recyklovaných inertních minerálních odpadů ve stavebnictví a podmínky pro zvýšení jejich podílu vůči přírodním nerostným surovinám. Zkoumána byla také možnost rozšiřování strojních technologií pro recyklaci stavebních a demoličních odpadů o zařízení odstraňujících jemné frakce z recyklátů. Byly připravovány podklady pro zpracování plánu odpadového hospodářství (POH). K dalším aktivitám patřilo experimentální ověřování možnosti snížení obsahu nebezpečných látek ve škváře ze spalovny komunálního odpadu využitím ve stmelovaných vrstvách.

WP 1.B Nové druhy odpadů a technologií

V roce 2023 byly provedeny práce zaměřené na toxicitu textilních odpadů, zejména s ohledem na vyluhovatelnost těžkých kovů a PFAS sloučeniny. Byla rozvíjena oblast výzkumu recyklovatelnosti textilních odpadů se zaměřením na recyklovatelnost bot, knoflíků a zipů. V oblasti problematiky kalů a mikroplastů byl proveden odběr půdních vzorků pro studii obsahu mikroplastů v půdách, a to jak půd s předchozí aplikací čistírenských kalů, tak půd ze stejných lokalit bez aplikace kalů a půd srovnávacích z míst nezatížených zemědělskou činností (TTP v CHKO, lesní půda v CHKO, půda z městských parků). V oblasti lithiových baterií pokračovaly práce zejména na vývoji hydrometalurgické metody pro zpracování baterií. Byla provedena řada experimentů, přičemž jako zdroj baterií byla používána drť z automotive a vyřazené baterie z dopravních prostředků.

WP 1.C Biologicky rozložitelné odpady

Pro oblast potravinových odpadů byla vytvořena a certifikována metodika k nakládání s potravinovými odpady. Další aktivity byly zaměřeny na sběr a analýzu vzorků potravinových odpadů z různých míst jejich vzniku. Ve druhé polovině roku 2023 byla realizována druhá část dotazníkového šetření k nakládání a zpětnému využití bioodpadů ve městech a obcích, a to v další skupině ORP se zaměřením na Moravskoslezský kraj.

WP 1.D Ekodesign a spotřebitelské chování

V roce 2023 byla zpracována odborná zpráva s výsledky rozborů komunálních odpadů a směsného komunálního odpadu se zaměřením na jednorázové plasty, které předcházely terénní práci pro sběr dat. Další odborná zpráva se zaměřila na návrhy inovovaných obalů pro vyšší míru recyklovatelnosti s přehledem o materiálovém složení obalů, s identifikací problematických obalů a informací o udržitelných přístupech k obalovým řešením. Dne 18.10.2023 byl realizován workshop s výrobcí a designéry obalů.

WP 1.E Průmyslové odpady

V roce 2023 bylo realizováno propojení dat mezi platformou PruSym, ParaBAT Databází a modelem dopravy odpadů, díky kterému došlo k významnému rozšíření parametrů pro hodnocení environmentálních dopadů. Na základě výsledků testování scénářů průmyslové symbiózy byla navržena další průmyslová odvětví mající potenciál pro zmírnění environmentálních dopadů. V listopadu 2023 byl uspořádán Workshop s názvem PruSym – interaktivní platforma pro podporu průmyslové symbiózy v ČR.

WP 1.F Národní monitoring oběhového hospodářství

Prioritou roku 2023 byl v rámci balíčku 1.F vývoj metodiky tvorby databáze přepočtených dat pro Informační systém odpadového hospodářství (ISOH2). V souladu s časovým plánem byl dosažen výstup V65. Jedná se o softwarový nástroj s pracovním názvem REVEDATO sloužící pro rekonstrukci vybraných toků odpadů na území ČR s využitím historických dat.

Probíhaly další práce na vývoji nových indikátorů sledujících stav a trendy oběhového hospodářství. Byla dokončena výzkumná zpráva zaměřená na problematiku chemické recyklace.

WP 2.A Kontaminace vodního prostředí

Činnosti v rámci pracovního balíčku 2.A byly v roce 2023 zaměřeny na analýzu nebezpečných látek, zejména léčivých látek, jejich reziduí a metabolitů, v kalech z ČOV a odpadních vodách. Pokračovaly experimentální práce na možnosti použití zařízení pro fyzikální způsob zpracování odpadů a jeho využití při čištění odpadních vod za použití elektrostatického pole. Dalšími aktivitami byla revize databáze čistíren odpadních vod. Byla provedena analýza hlavních (hot-spots) zdrojů léčivých látek a jejich metabolitů vstupujících do kanalizace a proběhla také analýza nakládání s odpadními vodami velkých pražských nemocnic, které disponují vlastní čistírnou odpadních vod. Ve druhé polovině roku 2023 bylo provedeno modelové sledování mikrobiální kontaminace recipientů při různých průtocích na pěti odběrových profilech.

WP 2.B Kontaminace horninového prostředí

Pracovní aktivity balíčku 2.B byly v roce 2023 zaměřeny na vývoj metody analýzy nově se objevujících mikropolutantů. Došlo k dalšímu rozšíření a vývoji optimalizovaných protokolů detekce mikropolutantů zahrnujících zejména další zástupce endokrinních disruptorů. Byly optimalizovány nové testy ekotoxicity vzhledem k novým typům mikropolutantů, které zejména souvisely s vývojem toxikologických testů pro nové typy mikropolutantů na bázi in vitro. V oblasti výzkumu využití nano a biotechnologií byly aktivity zaměřeny na ověřování a provádění laboratorních testů pro dekontaminace pevných matric znečištěných organickými polutanty, zejména novými typy mikropolutantů.

WP 2.C Monitoring kontaminovaných míst

V rámci balíčku 2.C byly prováděny činnosti ve třech navazujících krocích. V prvním kroku byly systematicky studovány veřejně dostupné prameny k otázce historického vývoje složení odpadů, přičemž byly jako bilančně nejvýznamnější vybrány stavební a demoliční odpady, odpady z tepelných procesů a komunální odpady. V rámci druhého kroku, kde byla dohledávána data k historickému vývoji na území České republiky, probíhala komunikace s odborníky a pamětníky ohledně možného využití osobních archivů. Třetí krok zahrnoval experimentální činnosti prováděné na skládce Ekologie s.r.o. v Lánech, kde byla dána možnost přímo vzorkovat komunální odpad ukládaný ještě v devadesátých letech.

Ve druhé polovině roku 2023 byla dokončena ucelená část studie kontaminace skládkových vod, kdy byly srovnávány výsledky z českých a dánských skládek, kde se již neskládkuje více než 20 let.

WP 3.A Hodnocení rizik závažných havárií

Byla zpracována výzkumná zpráva popisující přínosy kultury bezpečnosti pro oblast prevence závažných havárií. Činnosti v oblasti kultury bezpečnosti byly podpořeny dotazníkem pro průmyslové podniky ve skupině A i B podle zákona o prevenci závažných havárií.

WP 3.B Společenská přijatelnost environmentálních rizik

Probíhal předvýzkum s cílem analyzovat preference pro snížení zdravotních a environmentálních rizik prostřednictvím empirického šetření. Byly realizovány rozhovory, pilotní šetření a návštěvy obcí v blízkosti skládek a zdrojů znečištění

Dosažené výsledky projektu CEV00H jsou k dispozici na internetových stránkách projektu na adrese www.cev00h.cz.

OSTATNÍ PROJEKTY

Rozvoj metodik pro reporting emisí a propadů skleníkových plynů a jejich projekcí, včetně projekcí emisí tradičních polutantů (MEMORESP, 2019–2023)

Projekt MEMORESP se zabývá výzkumem a vývojem metod využívaných pro inventarizaci, monitoring a reporting emisí skleníkových plynů a tradičních polutantů a jejich projekcí s cílem vytvoření rozsáhlé metodologické základny pro smluvní výzkum jednotlivých partnerů projektu. Využití pokročilejších přístupů a vyšších úrovní přesnosti metodik pro jednotlivé sektory, plyny a jejich projekce vyžadují zpřísňující se mezinárodní pravidla (včetně evropského trhu s emisními povolenkami). Vyvinuté postupy i softwarové nástroje v konečném důsledku zpřehlední a zjednoduší naplnění potřeby kvantifikace emisí, jejich reportingu a jejich přezkumu.

<https://www.cenia.cz/projekty/ukoncene-projekty/memoresp/>

T A
Č R

Tento projekt je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci programu THĚTA.

www.tacr.cz
Výzkum užitečný pro společnost.

Centrum socio-ekonomického výzkumu dopadů environmentálních politik (SEPIA, 2021–2026)

Kontextovým politickým rámcem projektu je Zelená dohoda pro Evropu, která představuje strategickou vizi přechodu na uhlíkově neutrální, udržitelnější a ekologičtější hospodářství za současného posílení hodnoty ochrany a obnovy přírodních ekosystémů, udržitelného využívání zdrojů a zlepšení zdraví lidí. Tento proces si vyžádá jak transformaci průmyslové výroby, zemědělství i sektoru služeb, tak i změnu životních stylů, spotřebních vzorců a hodnotových orientací české, evropské i světové populace. Cílem projektu je vytvořit interdisciplinární výzkumné centrum, které bude rozvíjet metody hodnocení dopadů politik, foresightu a výzkumu chování a poskytovat MŽP a dalším orgánům státní správy expertní podporu při tvorbě politik a strategií vycházejících ze Zelené dohody na základě výzkumu současných a budoucích dopadů na životního prostředí, ekonomiku a společnost.

<https://www.cenia.cz/projekty/aktualni-projekty/seepia/>

SEPIA

T A
Č R

Program **Prostředí pro život**

Mechanismy prosazování principů udržitelného rozvoje ve státní správě (PUDR, 2019–2023)

CENIA se ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí, s Ministerstvem pro místní rozvoj a s Českým statistickým úřadem podílela na projektu Mechanismy prosazování principů udržitelného rozvoje ve státní správě. Klíčovou aktivitou CENIA bylo ukládání datových sad a metadat, vizualizace indikátorů udržitelného rozvoje, klasifikace dat a publikace na nově vytvořeném webu [sdg-data.cz](https://www.sdg-data.cz/). V rámci projektu byl vytvořen model spolupráce s gestory dat a nastaven proces od příjmu datových sad, přes kontrolu a připomínkování až po publikaci. Proces využívá sdílené úložiště souborů, Dataport pro řízení procesu publikace, interní a veřejný Report server a STaR Portal jako prostředí pro web <https://www.sdg-data.cz/>.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

<https://www.cenia.cz/projekty/ukoncene-projekty/pudr/>

Projekt CE-Spaces4All programu Interreg CENTRAL EUROPE 2021–2027 (2023–2026)

Projekt CE-Spaces4All vychází z předpokladu, že i osoby se zdravotním postižením nebo sníženou pohyblivostí mohou volně navštěvovat národní parky, kulturní památky nebo místa mimo města a hlavní turistické trasy. Cílem projektu je, aby s využitím digitálních technologií mohli hendikepovaní spoluobčané takové návštěvy plánovat a podnikat individuálně.

V rámci projektu bude na podporu tohoto konceptu vytvořena aplikace, která propojí instituce veřejné správy a místních samospráv a organizace cestovního ruchu. Aplikaci projektoví partneři doplní o již dostupná a v rámci projektu získaná data. Fungování aplikace bude následně ověřováno v rámci pilotních území. Jedním ze třech pilotních území bude přeshraniční oblast zahrnující Národní park Podyjí na české i rakouské straně, města Znojmo a Retz, které jsou také projektovými partnery, a navazující mikulovská oblast až k Lednicko-Valtickému areálu. Toto území zpracovává CENIA ve spolupráci s Českou paraplegickou asociací a s rakouskými partnery z univerzity BOKU a regionu Wienviertel.

<https://www.cenia.cz/projekty/aktualni-projekty/spaces-4-all/>

Solární potenciál Ústeckého kraje: datové podklady pro tvorbu budoucích metodik a rámců v energetickém sektoru (Solar, 2023–2025)

Solární energie je čistým zdrojem a ideální způsob, jak tuto energii využít v urbanizovaných oblastech, je umístění fotovoltaických panelů na střechy budov. Vzhledem k výkyvům v množství takto vygenerované energie je nutné ke správnému fungování v rámci větších územních celků znát potenciální množství vyrobené energie jednotlivých střech a návaznost na další energetickou infrastrukturu. Cílem projektu Solar je vytvoření datových podkladů, které umožní efektivnější dosažení energetické soběstačnosti a pomohou při přípravě regulačních rámců v energetickém sektoru.

Hlavním výsledkem projektu bude datová sada obsahující velmi přesnou vrstvu solárního potenciálu pro Ústecký kraj, která bude provázána s navazující energetickou infrastrukturou. Výsledné solární mapy budou prezentovány na datovém portálu Ústeckého kraje Portabo a na Národním geoportálu INSPIRE.

<https://www.cenia.cz/projekty/aktualni-projekty/solar/>

Emise skleníkových plynů z čistíren odpadních vod a možnosti jejich snížení (EMČO, 2023–2026)

Přesto, že při čištění odpadních vod vzniká významné množství skleníkových plynů (CH₄, N₂O, CO₂), není jejich monitoring detailně centrálně nastaven. Ve velkých čistírnách odpadních vod (ČOV) je sice zavedeno spalování CH₄ z vyhnívacích nádrží, v dalších technologických stupních však emise sledovány nejsou, a to i za situace, kdy jsou významná kvanta skleníkových plynů emitována také z „aerobních“ stupňů, např. z volných hladin aktivačních nádrží či dosazovacích nádrží. V případě menších ČOV se dá říci, že emise nejsou pod kontrolou vůbec, a obdobná situace nastává i v případě N₂O, který dnes není monitorován v žádných ČOV.

Interreg
CENTRAL EUROPE

Co-funded by
the European Union

CE-Spaces4All

T A
Č R

Tento projekt je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci programu THĚTA.

www.tacr.cz
Výzkum užitečný pro společnost.

T A
Č R

Program **Prostředí pro život**

Hlavním cílem projektu je proto na základě testování na modelovém/poloprovozním zařízení (tzn. modelováním provozních parametrů) definovat podmínky, za kterých lze ČOV provozovat s nižšími emisemi skleníkových plynů při zachování dostatečné účinnosti čištění odpadních vod. Modelovým (poloprovozním) zařízením bude ČOV, která bude provozována v areálu VÚV TGM, v.v.i. jako domovní čistírna odpadních vod napojená na reálnou odpadní vodu s běžnými hodnotami komunálního znečištění.

Dílčím cílem projektu je také měřením stanovit emise CH_4 a N_2O z reálných komunálních ČOV. Na základě takto naměřených hodnot budou stanoveny emisní faktory pro jednotlivé plyny, které následně přispějí ke zpřesnění národních inventur skleníkových plynů pro příslušnou zdrojovou kategorii. Měření budou provedena zejména na technologiích, které jsou v ČR nejvíce zastoupeny a mají významné podíly na objemu zpracovávaných odpadních vod v ČR.

<https://www.cenia.cz/projekty/aktualni-projekty/emco/>

Evropské tematické středisko pro oběhové hospodářství a využití zdrojů / ETC on Circular economy and resource use (2022–2026)

Evropská agentura pro životní prostředí

Evropské tematické středisko pro oběhové hospodářství a využití zdrojů (ETC CE) je jedním z tematických středisek zřízených Evropskou agenturou pro životní prostředí (EEA). Je tvořeno konsorciem 13 evropských institucí vedených belgickou společností VITO. Posláním střediska je poskytovat tematicky zaměřené expertní služby a plnit specifické úkoly identifikované ve Víceletém pracovním programu EEA a specifikované v ročních pracovních programech EEA.

<https://www.cenia.cz/projekty/aktualni-projekty/etc-pro-obehove-hospodarstvi-a-vyuziti-zdroju/>

Evropské tematické středisko pro transformaci k udržitelnosti / ETC on Sustainability Transitions (2022–2026)

Evropská agentura pro životní prostředí

Evropské tematické středisko pro transformaci k udržitelnosti (ETC ST) je jedním z tematických středisek zřízených Evropskou agenturou pro životní prostředí. Je konsorciem 12 evropských organizací pod vedením Finského environmentálního institutu. Cílem ETC ST je poskytovat informace, které přispívají k pochopení výzev a příležitostí transformace směrem k udržitelnosti.

<https://www.cenia.cz/projekty/aktualni-projekty/etc-pro-transformaci-k-udrzitelnosti/>

AKCE

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ – PROSTŘEDÍ KAŽDÉHO Z NÁS

Česká informační agentura životního prostředí uspořádala v dubnu 2023 konferenci Životní prostředí – prostředí každého z nás, která se konala v Ballingově sálu Národní technické knihovny v Praze.

Konference byla zaměřená na oblast udržitelného rozvoje a nabídla účastníkům pestrou škálu zkušeností z měst a obcí, i postřehy od specialistů a odborníků. Na konferenci byly diskutovány jak výzvy, které oblast udržitelnosti skýtá, tak příklady dobré praxe a funkčních opatření.

Konference se zabývala následujícími tématy:

- Zelená dohoda pro Evropu,
- místní Agenda 21 – udržitelný rozvoj měst, obcí a regionů,
- podpora společenské odpovědnosti firem, institucí i veřejné správy,
- odpovědné veřejné zadávání,
- ekoznačení – podpora a propagace environmentálně šetrných technologií, výrobků a služeb,
- oběhové hospodářství, životní cyklus výrobků a služeb,
- socioekonomické aspekty udržitelnosti a výchova ke společenské odpovědnosti.

Jednotlivé přednášky z akce a fotogalerie jsou dostupné na webových stránkách konference <https://www.cenia.cz/akce-cenia/konference-zivotni-prostredi-prostredi-kazdeho-z-nas-2023/>.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ – PROSTŘEDÍ PRO ŽIVOT

Česká informační agentura životního prostředí uspořádala v roce 2023 za podpory Ministerstva životního prostředí a Technologické agentury ČR v pořadí již 4. ročník konference Životní prostředí – prostředí pro život.

Konference poskytla prostor pro setkání odborné i laické veřejnosti, kterou spojuje zájem o životní prostředí ve všech jeho složkách, a umožnila tak širší diskusi o otázkách souvisejících s aktuálními výzvami životního prostředí v národním i globálním kontextu.

Na konferenci vystoupily primárně výzkumné týmy, které se podílejí na řešení projektů programu Prostředí pro život, jehož poskytovatelem a realizátorem je Technologická agentura ČR. Zazněly však i příspěvky zástupců projektových týmů z jiných programů, jejichž zaměření bylo v souladu s prioritami tohoto programu i samotné konference.

Konference byla zaměřená na následující témata:

- odpadové a oběhové hospodářství,
- ochrana vody, půdy, horninového prostředí a dalších přírodních zdrojů včetně jejich udržitelného využívání,
- biodiverzita, ochrana přírody a krajiny,
- ochrana klimatu a adaptace na změny a zlepšení kvality ovzduší,
- nástroje ochrany životního prostředí aj.

Konference se konala ve dvou dnech, konkrétně 2. a 3. listopadu 2023, tradičně v prostorách Ballingova sálu Národní technické knihovny v Praze. Během prvního dne konference byly předneseny prezentace dílčích výstupů a výsledků projektu Centrum environmentálního výzkumu: Odpadové a oběhové hospodářství a environmentální bezpečnost (CEVOOH), který je podpořen z programu Prostředí pro život, a jehož hlavním koordinátorem je CENIA.

Projekt CEVOOH se zabývá výzkumem v oblasti přechodu České republiky z lineárního na cirkulární hospodářský model. K hlavním oblastem vědeckého zájmu Centra patří, kromě odpadového a oběhového hospodářství, i monitoring a rozvoj nových nástrojů pro sledování přechodu k oběhovému hospodářství, vývoj nových indikátorů, analýza životního cyklu výrobků, ekodesign, problematika kontaminace prostředí z hlediska technologií, nově se vyskytujících polutantů i využití inovativních přístupů k identifikaci a odstranění znečištění (např. prostřednictvím dálkového průzkumu Země). Neméně důležitá je v tomto projektu také oblast environmentální bezpečnosti, prevence závažných havárií a s tím související témata kybernetické bezpečnosti a společenské přijatelnosti environmentálně a technologicky podmíněných rizik. Centrum poskytuje výsledky výzkumu a expertní podporu při tvorbě politik, strategií a regulací jak Ministerstvu životního prostředí, tak dalším resortům státní správy, odborným platformám a dalším partnerským subjektům. Více o projektu viz kapitola Projekty CENIA.

Druhý den konference byl věnován prezentaci záměrů a výstupů dalších projektů podpořených z programu Ministerstva životního prostředí na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti životního prostředí – Prostředí pro život, případně i z dalších programů, které jsou v souladu s prioritami konference.

Program s jednotlivými přednáškami, sborník abstraktů a fotogalerie jsou uveřejněny na webových stránkách konference <https://www.cenia.cz/akce-cenia/konference-zivotni-prostredi-prostredi-pro-zivot/konference-zivotni-prostredi-prostredi-pro-zivot-2023/>. Videozáznam z akce je dostupný na youtube kanále CENIA https://www.youtube.com/playlist?list=PLBxN42_rDTwgH2JWrnxpC6c52fAPDcPOq.

DATA A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ 4

V roce 2021 byla v rámci projektu Národní environmentální reportingová platforma (NERP) zahájena série konferencí, které si kladou za cíl seznámit odbornou i laickou veřejnost s problematikou dat v životním prostředí. V březnu 2023 se konala již čtvrtá, a zároveň závěrečná, konference z tohoto cyklu, která představila finální výstupy a závěry projektu NERP.

Projekt má za cíl optimalizovat systém příjmu, validace, zpracování a reportingu dat z oblasti životního prostředí. Mimo jiné má iniciovat vznik platformy poskytovatelů a zpracovatelů dat, která zabezpečí spolupráci a sdílení dat mezi spolupracujícími organizacemi – zaměřit se na zabezpečení, práva použití, kvalitu a formáty dat, způsob přenosu datových sad, publikaci informací o životním prostředí a v neposlední řadě umožnit efektivnější identifikaci datových zdrojů pro nové informační povinnosti. Více o projektu viz kapitola Projekty CENIA.

Prezentace z konference, sborník abstraktů a videozáznam je k dispozici na webových stránkách konference <https://nerp.cenia.cz/konference-data-a-zivotni-prostredi-4/>.

SEMINÁŘ K OSLAVĚ 25 LET PROGRAMU COPERNICUS

Dne 6. června 2023 proběhl v kinosále Planetária Praha odborný seminář k oslavě 25 let programu Copernicus. Před samotným začátkem akce byla mimořádně v prostorech Planetária uskutečněna schůze řádných a mimořádných členů Národního sekretariátu GEO/Copernicus. Poté proběhl samotný seminář, který byl zaměřen na rozšíření znalostí uživatelů programu Copernicus, ale zároveň byl otevřen i široké veřejnosti.

V úvodu přivítal účastníky Jan Spratek z Planetária Praha a dále zazněla prezentace ředitele CENIA Miroslava Havráňka o programu Copernicus. Následoval set krátkých prezentací zástupců vybraných organizací, využívajících data Copernicus. Například přednáška o komplexním monitoringu dolu Turów a jeho okolí, dále využití družic Sentinel v kombinaci s dalšími daty DPZ pro monitoring vody v krajině Českého Švýcarska, nebo analýza vývoje války na Ukrajině. Všechny prezentace jsou dostupné v PDF formátu na webu: <https://copernicus.gov.cz/index.php/narodni-sekretariat/uzivatelsky-seminar-2023-oslava-25-let-programu/>.

Po semináři měli účastníci možnost vyzkoušet si přistání s raketoplánem Atlantis, jízdu v letounu L-39, pilotování lunárního modulu a jízdu s rovery po Měsíci a Marsu.

25TH ANNIVERSARY OF COPERNICUS

COPERNICUS FORUM A INSPIRUJME SE 2023

Česká informační agentura životního prostředí uspořádala ve dnech 29. a 30. listopadu 2023 ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí Slovenskej republiky, Ministerstvem životního prostředí České republiky, Ministerstvem dopravy a Hvězdárnou a planetáriem Brno konferenci Copernicus forum a Inspirujme se 2023.

Tento ročník spojených konferencí České uživatelské forum Copernicus a Inspirujme se také poprvé proběhl na půl cesty mezi českou a slovenskou komunitou v inspirativním prostředí Hvězdárny a planetária v Brně v rámci největší akce zaměřené na kosmický průmysl Czech Space Week a přinesl účastníkům nejen novou inspiraci, ale poskytl i příležitost pro nové formy spolupráce. Samotná konference v rámci nového konceptu nabídla dva dny rozdělené dle témat, každé z nich mělo svůj konferenční den a den pouze pro workshopy. Program Copernicus dostal prostor pro přednášky v prvním dni, druhý den byl zaměřen na praktické workshopy. INSPIRE proběhl naopak.

Program Copernicus zaměřený na dálkový průzkum Země a infrastruktura INSPIRE adresující harmonizované sdílení prostorových dat patří mezi důležité iniciativy řízené a podporované Evropskou komisí ve spolupráci s Evropskou vesmírnou agenturou (ESA), Evropskou agenturou životního prostředí (EEA), Evropskou organizací pro využívání meteorologických družic (EUMETSAT), Evropským centrem pro střednědobou předpověď počasí (ECMWF) a dalšími institucemi.

Obě iniciativy vznikly za účelem chránit životní prostředí využíváním dostatečného množství harmonizovaných dat, která jsou pro ochranu planety nezbytná. Spojená konference organizovaná pod největší akcí zaměřenou na kosmický průmysl Czech Space Week proto přirozeně vytvořila prostředí pro propojení komunit a hledání synergií mezi potenciály a výzvami obou iniciativ.

Prezentace a fotografie jsou zveřejněny na webových stránkách konference <https://inspirujmese.cz/>. Videozáznam a krátký video sestřih je dostupný na youtube: https://www.youtube.com/playlist?list=PLBxN42_rDTwhZ3eLGKUuwbvW6IEtqdVVL.

MEMORANDA A SPOLUPRÁCE

KOREJSKÁ ENVIRONMENTÁLNÍ AGENTURA K-ECO V CENIA

Ve dnech 9.–10. 5. 2023 se v CENIA uskutečnila společná schůzka korejské environmentální agentury K-eco a České informační agentury životního prostředí. Účelem setkání bylo vzájemné představení organizací a identifikace možností spolupráce. Součástí schůzky byl podpis Memoranda o spolupráci, které signovali Miroslav Havránek, ředitel CENIA, a Ahn Byung-Ok, generální ředitel K-eco.

K-eco přispívá k ekologicky šetrnému rozvoji Koreje a k ochraně tamního životního prostředí. Zabývá se prevencí znečišťování životního prostředí, cirkulací zdrojů a přechodem k uhlíkové neutralitě. Zástupci K-eco a CENIA se zabývali zejména managementem dat v oblasti životního prostředí a odpadovým a oběhovým hospodářstvím. Navštívili Starou čistírnu odpadních vod 1906 v Bubenči a ve Výzkumném ústavu vodohospodářském TGM se seznámili s problematikou detekce farmak v odpadních vodách.

MEMORANDUM O SPOLUPRÁCI S VYSOKOU ŠKOLOU BÁŇSKOU – TECHNICKOU UNIVERZITOU OSTRAVA

Dne 18. 5. 2023 podepsali Miroslav Havránek, ředitel CENIA, a Václav Snášel, rektor Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava, dohodu o spolupráci.

Možnosti spolupráce mezi oběma organizacemi se nabízejí zejména v oblastech výzkumu, environmentálních dat, elektromobility, kontaminace a starých ekologických zátěží a technické ochrany životního prostředí. Zkušenosti a vědomosti obou organizací skýtají potenciál rovněž při poválečné obnově životního prostředí Ukrajiny a přechodu tamního průmyslu na současné evropské standardy.

Studenti VŠB-TUO dostanou možnost účastnit se odborných stáží v CENIA, případně přednášek, které CENIA připraví na půdě univerzity a jež vhodným způsobem propojí teoretické znalosti s praxí.

DOHODA O SPOLUPRÁCI CENIA A SAŽP

Česká informační agentura životního prostředí uzavřela dlouhodobou dohodu o spolupráci se Slovenskou agenturou životního prostředí. Dokument signovali Miroslav Havránek, ředitel CENIA, a Matej Kerestúr, generální ředitel SAŽP. Dohoda navazuje na předchozí dílčí spolupráci mezi oběma odbornými organizacemi.

Cílem dohody je vytvořit rámec pro úzkou spolupráci v oblasti vědeckého výzkumu, vzdělávání, konzultací, implementace směrnic a podpořit přenos odborných znalostí z praxe do výuky v rámci akreditovaných studijních programů.

Konkrétně se aktivity spolupráce zaměří na zřízení a provoz vědecko-výzkumného inkubátoru, zejména v oblasti environmentální bezpečnosti a oběhového hospodářství. Obě strany mohou realizovat stáže s využitím odborných kapacit obou institucí pro zefektivnění agendy, stejně jako realizovat vědecko-výzkumné projekty nebo se podílet na akademických pracích a jejich hodnocení.

Obě agentury mají rovněž právo používat titul „Partner České informační agentury životního prostředí“ nebo „Partner Slovenské agentury životního prostředí“.

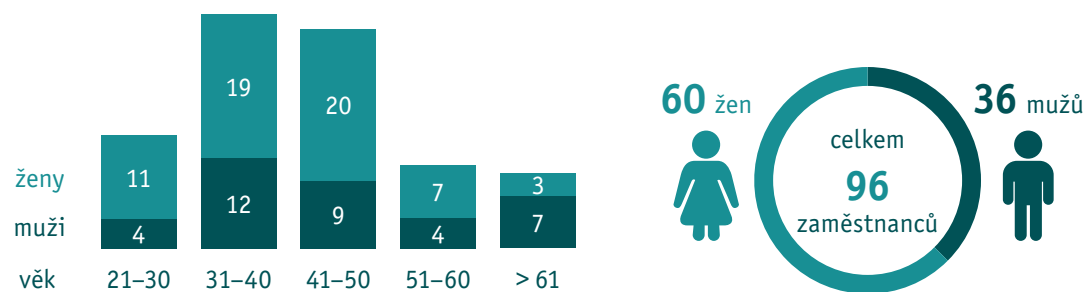

PERSONÁLNÍ A FINANČNÍ ÚDAJE

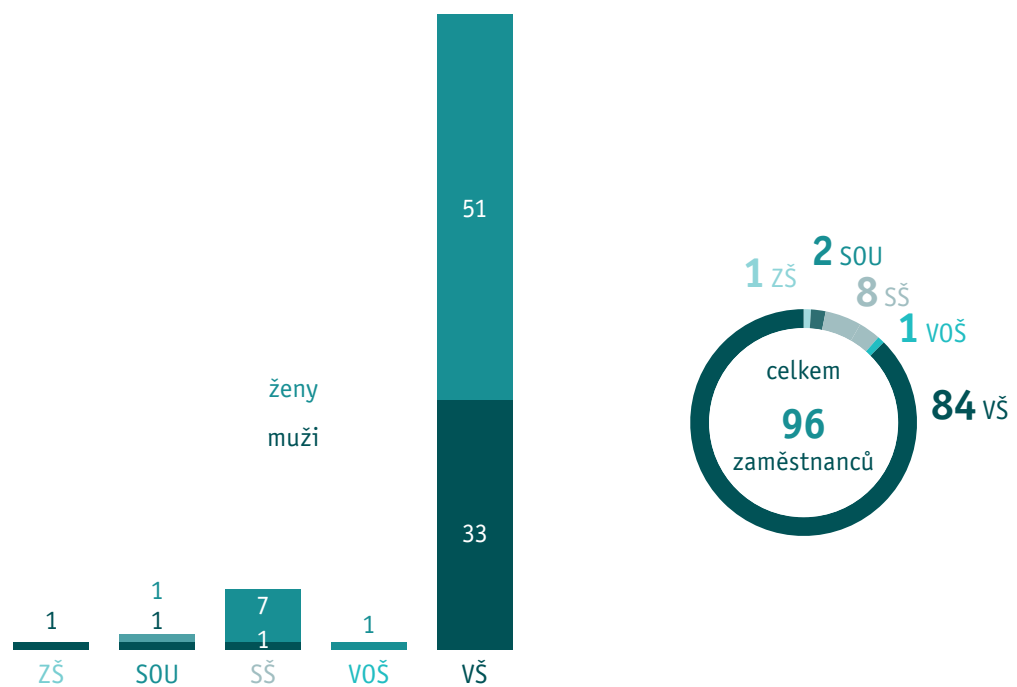

ZÁKLADNÍ PERSONÁLNÍ ÚDAJE

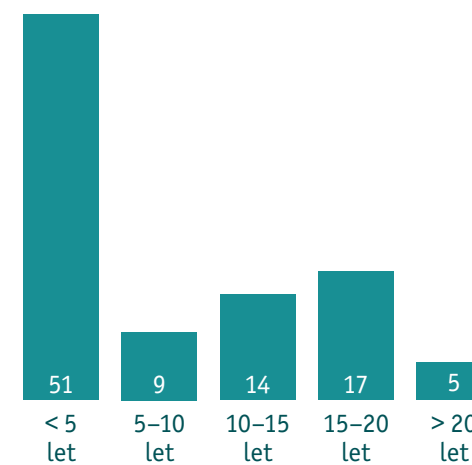
Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví

Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví

Trvání pracovního poměru zaměstnanců

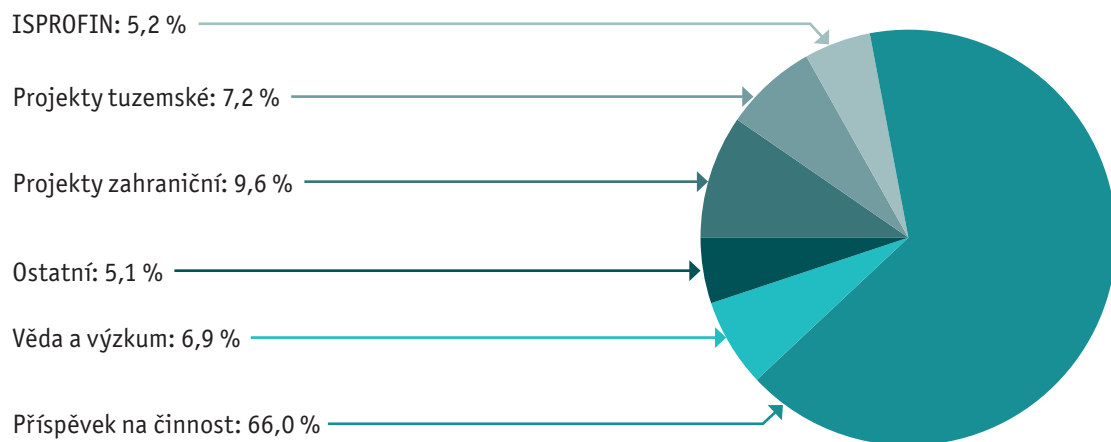
Vznik a skončení pracovních a služebních poměrů zaměstnanců

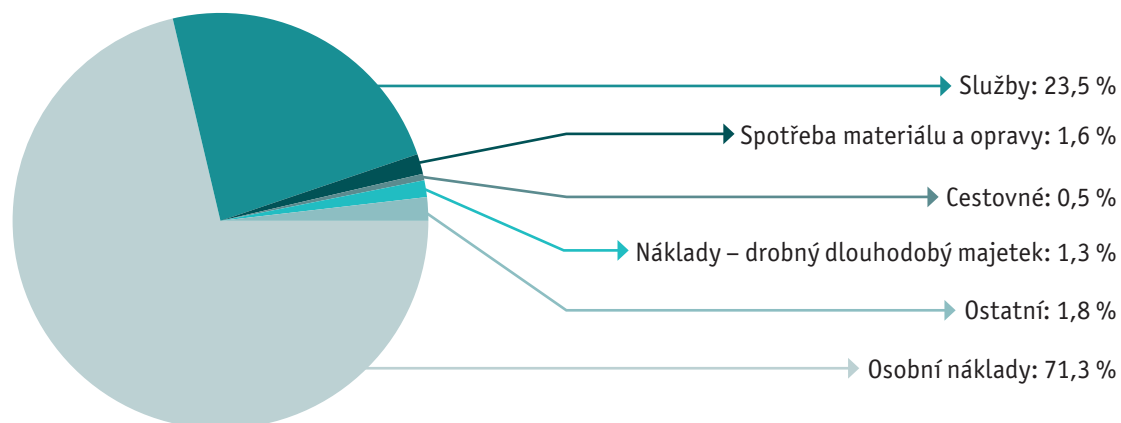
ZÁKLADNÍ FINANČNÍ ÚDAJE

- CENIA je státní příspěvková organizace
- Roční příspěvek na provoz od zřizovatele je základem financování jejího provozu, další zdroje získává CENIA formou grantů (i ze zahraničí)
- Čerpání příspěvku je vázáno na Zřizovací listinu
- Každoročně je mezi zřizovatelem a CENIA uzavírán Závazný plán činností
- Příspěvek je ze strany MŽP průběžně upravován rozpočtovými opatřeními

Příjmy

Výdaje

Výkaz zisku a ztráty CENIA, 2021–2023 (tis. Kč)

Položka (kód)	Položka (název)	2023	2022	2021
A.	NÁKLADY CELKEM	106 996,5	103 695,6	150 423,5
A.I.	Náklady z činnosti	106 677,4	103 298,8	150 057,2
A.I.1.	Spotřeba materiálu	269,2	445,6	441,3
A.I.2.	Spotřeba energie	1 133,3	1 127,1	204,3
A.I.3.	Spotřeba jiných neskladovatelných dodávek	96,5	121,0	35,9
A.I.8.	Opravy a udržování	128,1	76,9	85,9
A.I.9.	Cestovné	526,1	633,8	47,3
A.I.10.	Náklady na reprezentaci	141,0	84,6	68,5
A.I.12.	Ostatní služby	24 520,8	25 082,7	66 039,3
A.I.13.	Mzdové náklady	55 788,5	53 334,7	54 736,7
A.I.14.	Zákonné sociální pojištění	17 702,3	17 305,6	17 927,7
A.I.16.	Zákonné sociální náklady	929,4	926,3	979,5
A.I.17.	Jiné sociální náklady	1 056,3	1 096,8	1 175,7
A.I.20.	Jiné daně a poplatky	5,3	19,1	4,5
A.I.23.	Jiné pokuty a penále	14,0	8,0	0,0
A.I.26.	Manka a škody	0,0	2,5	0,0
A.I.28.	Odpisy dlouhodobého majetku	2 635,6	2 376,1	6 665,5
A.I.35.	Náklady z drobného dlouhodobého majetku	1 360,2	305,3	1 327,7
A.I.36.	Ostatní náklady z činnosti	371,0	352,6	317,6
A.II.	Finanční náklady	319,0	396,8	366,3
A.II.3.	Kurzové ztráty	239,9	346,3	354,4
A.II.5.	Ostatní finanční náklady	79,1	50,5	11,9
B.	VÝNOSY CELKEM	113 371,0	108 614,2	153 017,6
B.I.	Výnosy z činnosti	10 037,4	6 646,6	5 829,4
B.I.2.	Výnosy z prodeje služeb	593,9	792,2	514,7
B.I.14.	Výnosy z prodeje DHM kromě pozemků	0,0	0,0	0,0
B.I.16.	Čerpání fondů	4 609,6	933,2	467,1
B.I.17.	Ostatní výnosy z činnosti	4 833,9	4 921,2	4 847,6
B.II.	Finanční výnosy	522,4	224,1	14,4
B.II.3.	Kurzové zisky	513,3	224,1	14,4
B.II.6.	Ostatní finanční výnosy	9,1	0,0	0,0

B.IV.	Výnosy z transferů	102 811,2	101 743,5	147 173,8
B.IV.1.	Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů	102 811,2	101 743,5	147 173,8
C.2.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	6 374,5	4 918,6	2 594,1

Rozvaha CENIA, 2021–2023 (tis. Kč)

Položka (kód)	Položka (název)	2023	2022	2021
AKTIVA	AKTIVA CELKEM	69 616,3	63 428,2	68 972,20
A.	Stálá aktiva	7 743,1	4 806,2	6 793,9
A.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	1 375,0	1 816,8	2 779,2
A.I.2.	Software	1 375,0	1 816,8	2 779,2
A.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	6 368,1	2 989,5	4 014,7
A.II.4.	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	6 368,1	2 989,4	4 014,6
A.II.6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	0,0	0,0	0,1
B.	Oběžná aktiva	61 873,2	58 621,9	62 178,3
B.II.	Krátkodobé pohledávky	9 576,3	10 093,8	19 776,1
B.II.1.	Odběratelé	489,6		291,7
B.II.4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	2 044,9	1 747,9	883,5
B.II.5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	1 906,8	1 550,0	974,9
B.II.9.	Pohledávky za zaměstnanci	2,6	0,0	5,0
B.II.17.	Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi	3 284,7	5 281,7	15 772,8
B.II.30.	Náklady příštích období	1 098,1	764,6	1 098,5
B.II.31.	Příjmy příštích období	0,0	0,0	0,0
B.II.33.	Ostatní krátkodobé pohledávky	749,7	749,7	749,7
B.III.	Krátkodobý finanční majetek	52 297,0	48 528,1	42 402,2
B.III.9.	Běžný účet	51 513,8	47 594,0	41 358,2
B.III.10.	Běžný účet FKSP	674,5	687,2	775,8
B.III.15.	Ceniny	0,0	0,0	0,0
B.III.17.	Pokladna	108,6	247,0	268,1

Položka (kód)	Položka (název)	2023	2022	2021
PASIVA	PASIVA CELKEM	69 616,3	63 428,2	68 972,2
C.	Vlastní kapitál	54 676,5	50 040,6	48 035,7
C.I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky	19 017,8	16 081,0	18 068,7
C.I.1.	Jmění účetní jednotky	13 303,1	13 342,1	13 562,4
C.I.3.	Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	5 714,7	2 738,9	4 506,3
C.II.	Fondy účetní jednotky	29 284,2	29 041,1	27 373,0
C.II.1.	Fond odměn	9 322,8	6 682,7	4 607,5
C.II.2.	Fond kulturních a sociálních potřeb	617,1	721,9	935,0
C.II.3.	Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	11 890,6	11 139,4	10 815,6
C.II.4.	Rezervní fond z ostatních titulů	39,1	3 121,3	3 859,5
C.II.5.	Fond reprodukce majetku, fond investic	7 414,7	7 375,7	7 155,4
C.III.	Výsledek hospodaření	6 374,5	4 918,6	2 594,1
C.III.1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	6 374,5	4 918,6	2 594,1
D.	Cizí zdroje	14 939,7	13 387,5	20 936,5
D.III.	Krátkodobé závazky	17 939,7	13 387,5	20 936,5
D.III.5.	Dodavatelé	316,5	309,9	11 478,0
D.III.7.	Krátkodobé přijaté zálohy	27,7	26,8	524,7
D.III.12.	Sociální zabezpečení	1 295,2	1 531,4	1 442,6
D.III.13.	Zdravotní pojištění	565,1	660,5	623,0
D.III.16.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	511,1	468,3	458,1
D.III.19.	Závazky k vybraným ústředním vládními institucím	5 156,7	4 320,4	1 335,6
D.III.35.	Výdaje příštích období	0,0	151,1	398,2
D.III.36.	Výnosy příštích období	0,0	0,0	3,6
D.III.37.	Dohadné účty pasivní	2 784,4	1 898,3	807,4
D.III.38.	Ostatní krátkodobé závazky	4 283,0	4 020,9	3 865,4

PUBLIKACE CENIA

PUBLIKAČNÍ ČINNOST CENIA

Česká informační agentura životního prostředí během svého působení vytvořila a publikovala mnoho pravidelných publikací a monografií, které reagovaly na aktuální trendy ve vývoji životního prostředí. K periodickým publikacím se řadí Zpráva o životním prostředí České republiky, zprávy o životním prostředí v krajích České republiky a Statistická ročenka životního prostředí České republiky, jejichž vydavatelem je Ministerstvo životního prostředí.

CENIA dále zpracovala řadu souhrnných publikací a monografií a propagačních a vzdělávacích materiálů. Jejich přehled je uveden v této kapitole.

PERIODICKÉ PUBLIKACE

Zpráva o životním prostředí České republiky

Zpráva o životním prostředí České republiky je každoročně zpracovávána na základě zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a usnesení vlády č. 446 ze dne 17. srpna 1994 a usnesení vlády č. 934 ze dne 12. listopadu 2014, a předkládána ke schválení vládě ČR a následně předkládána k projednání Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu ČR.

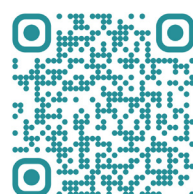
Je komplexním dokumentem hodnotícím stav a vývoj životního prostředí včetně všech souvislostí na základě oficiálních resortních a mimoresortních dat.

Zohledňuje hlavní aktuální témata životního prostředí, na které zodpovídá. Jedná se tak o dynamicky se vyvíjející dokument, který je možné přizpůsobit aktuálním potřebám resortu životního prostředí.

Zprávy o životním prostředí v krajích ČR

Zprávy o životním prostředí v krajích České republiky v gesci MŽP jsou počínaje rokem 2014 každoročně zpracovávány na základě zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

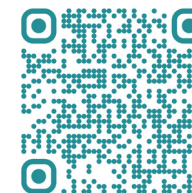
Koncept zpráv o životním prostředí v krajích České republiky vychází a navazuje na Zprávu o životním prostředí České republiky a pomocí indikátorů hodnotí jednotlivé složky a zátěže životního prostředí, které mají úzkou vazbu na regionální přírodní specifika ovlivňující hospodářský potenciál kraje i procesy územního rozvoje.

Zprávy o životním prostředí v krajích České republiky představují významný podklad informací pro politické činitele, odborné pracovníky státní a veřejné správy, i pro širokou veřejnost na národní a regionální úrovni.

Statistická ročenka životního prostředí ČR

Statistická ročenka životního prostředí České republiky vychází v souladu se zákonem č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů a se směrnicí Rady EK č. 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003, o přístupu k informacím o životním prostředí.

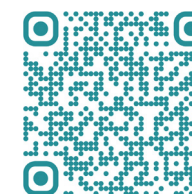
Statistická ročenka životního prostředí České republiky podává ucelený přehled dat o stavu životního prostředí v ČR a prezentuje konkrétní oficiální resortní a mimoresortní data o stavu složek životního prostředí a nástrojích, kterými lze řídit a ovlivňovat politiku ochrany životního prostředí.

NEPERIODICKÉ PUBLIKACE

Složitý svět jedním číslem aneb Česko v indexech

Publikace prostřednictvím nejznámějších indexů hodnotí pokroky v nejrůznějších oblastech lidské činnosti ve světle dosahování udržitelnosti ve všech jejích pilířích – v environmentálním, sociálním i ekonomickém. Graficky atraktivní prezentace 15 vybraných indexů poukazuje na pozici Česka v návaznosti na komplexnost výpočtu daného indexu

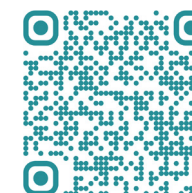

a informací o jeho slabých a silných stránkách a také stav v rámci zemí Evropské unie a celého světa.

Tvář české krajiny v prostoru a čase. Mapování CORINE Land Cover 1990–2018 v socioekonomických souvislostech

Publikace pojednává na podkladu dat mapování krajinného pokryvu CORINE Land Cover o fenoménech v české krajině. Zabývá se změnami krajinného pokryvu a využití půdy v Česku během tří desetiletí po sametové revoluci a uvádí změny krajinného pokryvu do socioekonomických souvislostí.

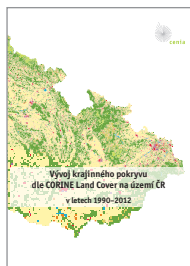

Čtvrtstoletí životního prostředí samostatné České republiky – data, vývoj, souvislosti

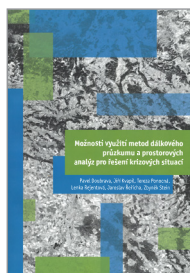
Od doby vzniku samostatné České republiky 1. ledna 1993 došlo k zásadním změnám jednotlivých složek životního prostředí, a taktéž ke změnám v hospodářských sektorech, které tyto složky ovlivňují. Současně se změnil i postoj české společnosti k ochraně životního prostředí a k udržitelnému způsobu života. Publikace předkládá obraz těchto změn v posledních 25 letech (do roku 2017) pomocí zajímavé (info)grafické prezentace.

Vývoj krajinného pokryvu dle CORINE Land Cover na území ČR v letech 1990–2012

Publikace hodnotí změnu krajinného pokryvu v ČR v kontextu společenských, hospodářských a politických změn, které se během daného období v ČR odehrály. Popisované změny krajinného pokryvu jsou spjaty především s transformací zemědělské výroby a procesem suburbanizace.

Možnosti využití metod dálkového průzkumu a prostorových analýz pro řešení krizových situací

Publikace představuje přehled systémů dálkového průzkumu Země, jejichž data jsou obecně využitelná pro hodnocení environmentální bezpečnosti ČR a to napříč všemi environmentálními složkami. Uvedeno je rovněž, jakým způsobem dochází ke kalibraci a převodu získaných relativních dat na data absolutních hodnot.

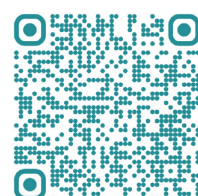
Životní prostředí v České republice 1989–2004

Publikace hodnotí vývoj životního prostředí na území České republiky během porevolučních patnácti let a poukazuje na zásadní změnu stavu životního prostředí během tohoto období. Pro pochopení výchozího stavu na konci 80. let 20. století bylo nicméně nezbytné zařadit sledovanou problematiku do širších historických souvislostí.

Hospodářství a životní prostředí České republiky po roce 1989

Publikace pojednává o vývoji hospodářství České republiky od „sametové revoluce“ do roku 2007 a o jeho vlivech na životní prostředí. Popisuje turbulentní období 90. let 20. století, během kterého docházelo ke zlepšování kvality vod, ovzduší, dále např. k zahájení sanací starých ekologických zátěží. Tento vývoj umožnily rozsáhlé společenské a ekonomické změny.

Environmentální technologie a ekoinovace v České republice

Cílem publikace je představit problematiku a zmapovat aktuální situaci technologií přátelských k životnímu prostředí v ČR. Vychází z definic pojmů ekoinovace a environmentální technologie, vybírá odvětví, u nichž lze v ČR očekávat vysoký potenciál ekoinovativnosti a využívání environmentálně šetrných technologií, s uvedením konkrétního příkladu úspěšné aplikace dané technologie v praxi.

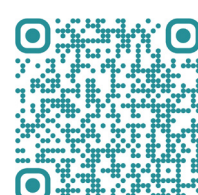
Environmentální technologie a ekoinovace v České republice II

Publikace si klade za cíl definovat životní situace a potřeby lidské společnosti, jejichž řešení, resp. naplnění může být dosaženo prostřednictvím environmentálně šetrných technologií. Hlavním účelem publikace je zaměřit se na technologie a postupy, které byly vyvinuty nebo jsou vyráběny či užívány prostřednictvím ryze českého know-how a které představují velký přínos pro ochranu životního prostředí.

Životní prostředí – prostředí pro život?

Publikace pojednává o životním prostředí ČR a o zásadních aspektech, které ho ovlivňují – silniční doprava, kvalita ovzduší, energetické náročnosti, odpadovém hospodářství a rozvoji měst, s poukázáním na možná rizika pro lidské zdraví a ekosystémy.

Životní prostředí – prostředí každého z nás?

Publikace je věnována vlivu domácností na životní prostředí a dává náměty k tomu, jakým způsobem lze tento vliv domácností snížit, a to z hlediska hospodaření s energií, hospodaření s vodou, dopravy, zajištění potravin a nakládání s odpady. To vše je doplněno rámcovou kapitolou o ekologické stopě.

Hodnocení zranitelnosti České republiky ve vztahu ke změně klimatu

Návrh indikátorové sady zranitelnosti ve vztahu ke změně klimatu byl zpracován v roce 2016 ve spolupráci CENIA a Centra pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy v rámci přípravy Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu. V roce 2017 byla CENIA pověřena prvotním vyhodnocením těchto 98 indikátorů zranitelnosti s referenčními daty k roku 2014, v roce 2019 CENIA indikátorovou sadu a její vyhodnocení aktualizovala pro data k roku 2017.

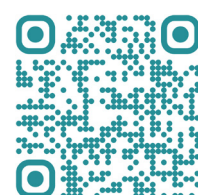

30 let životního prostředí samostatné České republiky očima České informační agentury životního prostředí

Webová storymapa:

<https://landcover.cenia.cz/30letceskeprirody/>

Česká informační agentura životního prostředí a Ministerstvo životního prostředí představují novou webovou storymapu o životním prostředí, která mapuje 30 let proměn od vzniku samostatné České republiky. Webová stránka přehledně seznamuje nejen se změnami, kterými jsme prošli v minulosti, ale i s novými trendy a výzvami, kterým budeme teprve čelit.

Hodnocení efektivity implementace environmentálních politik

ISBN 978-80-85087-80-2

Publikace představuje metodiku ex-post hodnocení efektivity environmentálních politik. Cílem metodiky je rozpoznat podstatné problémy implementace politik (např. z hlediska dosažení stanovených cílů či adekvátní alokace zdrojů) a kvalifikovaně formulovat další postup řešení.

Veřejné podpory v ochraně životního prostředí v České republice a přístupy k jejich posuzování

ISBN 978-80-85087-94-9

Publikace přispívá k diskusi o efektivní alokaci veřejných zdrojů v podobě veřejných podpor v ochraně životního prostředí. Publikace přibližuje tyto podpory z teoretického i praktického hlediska a představuje různé metody hodnocení jejich efektivity. Publikace je určena zejména pro účely tvorby environmentálních politik na celostátní úrovni.

Environmentální poplatky a daně v České republice a ostatních zemích EU

ISBN 978-80-85087-81-9

Publikace poskytuje komplexní informaci o poplatcích a daních jako o nástrojích politiky životního prostředí. Zabývá se fungováním poplatků a daní na základě ekonomické teorie a diskuzí dopadů jejich zavádění. Teoretický základ je doplněn o ucelený přehled daní a poplatků používaných ve státech EU a o charakteristiku jednotlivých poplatkových systémů.

Metody dálkového průzkumu v projektu Národní inventarizace kontaminovaných míst: (příklady využití metod dálkového průzkumu Země pro řešení environmentální problematiky v České republice)

ISBN 978-80-85087-91-8

Publikace obsahuje postupy interpretace informací ze srovnání aktuální a historické ortofotomapy, postupy interpretace satelitních spektrálních dat a příklady verifikovaných lokalizací a identifikací objektů a příklady statistického hodnocení zjišťování jevů v prostředí GIS.

Visegrad countries: Environmental problems and policies

ISBN 978-80-85087-16-1

Publikace představuje hlavní environmentální otázky v jednotlivých členských zemích Visegrádského uskupení a také způsob, jakým k řešení těchto otázek v evropském kontextu v souvislosti historických, společenských a politických hnacích sil přistupují.

Anglicko-český a česko-anglický slovník životního prostředí a udržitelného rozvoje

ISBN 978-80-904577-0-6

Aktualizovaná verze prvního Anglicko-českého a česko-anglického slovníku životního prostředí a udržitelného rozvoje pokrývá mimo jiné i tematické oblasti ve vazbě na životní prostředí. Dostupný také online: <https://www.sfzp.cz/ekoslovník/>

REACH: příčiny a důsledky

ISBN 978-80-85087-83-3

Publikace poskytuje informace o vzniku evropské chemické politiky, jejím legislativním rámci a účasti národních i nadnárodních institucí na jejím vzniku. Podrobně jsou zmíněny aktivity národního informačního centra (Helpdesk REACH) a jeho spolupráce s ostatními informačními centry členských států a s Evropskou agenturou pro chemické látky (ECHA). Zvláštní pozornost je věnována předběžné registraci a vlastní registraci.

Aplikace modelů v oblasti životního prostředí

ISBN 978-80-85087-88-8

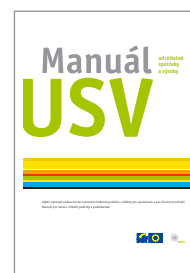
Publikace seznamuje s komplexním modelem GAINS, který umožňuje modelovat celý cyklus DPSIR (hnací síla – tlak – stav – dopady – reakce). Na praktických ukázkách demonstruje možnosti systematického využití tohoto modelu v ČR, např. i v rámci procesu návrhu národních emisních stropů.

Aplikace modelu GAINS v České republice

ISBN 978-80-85087-87-1

Publikace se věnuje oblasti modelování v hlavních složkách životního prostředí a zároveň se zaměřuje na problematiku modelování obecně. Je představen i návrh „dobré modelovací praxe“, tj. zásad, jejichž uplatnění se předpokládá při užívání matematických modelů. Jsou zde uvedeny modely nejen převzaté ze zahraničí, ale i vytvořené v ČR.

Manuál udržitelné spotřeby a výroby

ISBN 978-80-85087-64-2

Publikace vznikla s cílem poskytnout zájemcům aktuální přehled základních nástrojů udržitelné spotřeby a výroby (USV). Prostřednictvím případových studií naznačuje možnosti metodiky hodnocení a postupy pro výběr vhodných nástrojů USV a jejich financování.

Čistší produkce v zemědělství: Cesta k vyšší konkurenceschopnosti a ekonomicky výhodnému plnění legislativních požadavků v oblasti zemědělské prvovýroby

ISBN 978-80-85087-66-6

Publikace se věnuje metodám čistší produkce a jejich využití v zemědělství. Svou koncepcí a obsahem, který zahrnuje i případové studie, představuje návod na zefektivnění zemědělské produkce a snížení negativních dopadů zemědělské prvovýroby na životní prostředí.

Čistší produkce: Příručka pro podniky a veřejnou správu

ISBN 80-85087-59-6

Hlavním cílem publikace je seznámit čtenáře s metodikou čistší produkce jako nástrojem k efektivnějšímu využívání zdrojů a omezování nežádoucích dopadů vybraných činností. Záměrem bylo rovněž vytvoření praktického manuálu pro aplikaci metod čistší produkce v praxi, doplněného o zajímavé případové studie.

Odpovědné nakupování: Příručka pro všechny, kdo nakupují v malém i velkém

ISBN 978-80-85087-61-1

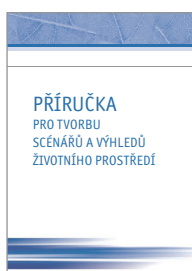
Publikace se zabývá principy a přínosy odpovědného nakupování a předkládá návod na jejich aplikaci firmám, úřadům a dalším institucím, kterým záleží na jejich udržitelném provozu. Tipy a doporučení, které obsahuje, snadno využije i běžný spotřebitel ve své domácnosti.

Příručka hodnocení životního prostředí: Přístupy, prostředky a postupy

ISBN 978-80-85087-65-9

Publikace popisuje hodnocení životního prostředí jako nástroj podporující tvorbu a realizaci environmentálních koncepcí a strategií. Zabývá se klasifikačními systémy indikátorů životního prostředí, metodikou jednotlivých kroků hodnocení (ex-ante, ex-post) a integrací environmentálních aspektů do sektorových politik.

Příručka pro tvorbu scénářů a výhledů životního prostředí

ISBN 978-80-85087-85-7

Publikace se zabývá postupem zpracování scénářů a výhledů životního prostředí a jejich funkcí v politickém procesu. Popisuje i využití metod strategického plánování, se zaměřením zejména na cost-benefit analýzu.

Vlastní environmentální tvrzení: aneb férová ekoreklama v praxi

ISBN 978-80-85087-86-4

Publikace představuje návod pro vydání environmentálního tvrzení, které je jedním z nástrojů environmentálního značení. Má být pomůckou pro jeho snadnější pochopení a použití v rámci organizace a zároveň má pomoci spotřebitelům zorientovat se v záplavě informací a zelené reklamy.

Autorizovaná verze

© Česká informační agentura životního prostředí
Praha, 2024

Kontakt

Česká informační agentura životního prostředí
Moskevská 1523/63, 101 00 Praha 10
info@cenia.cz, <https://www.cenia.cz>

Celková redakce: Helena Benešová
Grafický návrh a zpracování: Miluše Rollerová
Zdroj fotografií: fotoarchiv CENIA
Tisk: LD, s.r.o. – Tiskárna Prager
Neprodejné

ISBN 978-80-7674-105-8 (tištěná verze)

ISBN 978-80-7674-104-1 (online verze)